Natura 2000-beheerplan Abtskolk & De Putten

Beheerplanperiode 2027-2033

SWECO

Sweco Nederland B.V.	Handelsregister 30129769
Onderwerp	Natura 2000-beheerplan Abtskolk & De Putten
Projectnummer	51032009
Klant	Provincie Noord-Holland
Auteur	Erwin Geschiere
	Britt Kriesch
Controle	Agnieszka Bucholc
Eindredactie	Jan Bouwman
Datum	15-10-2026
Documentreferentie	NL26-648800269-189772

Inhoudsopgave

1 Samenvatting 5
2 Inleiding 7
2.1 Achtergrond en aanleiding voor het beheerplan 7
2.2 Doel van het beheerplan 8
2.3 Totstandkoming en participatie 8
2.4 Leeswijzer 9

3 Juridisch kader en raakvlakken met ander natuurbeleid 10
3.1 Juridische status en vaststelling 10
3.2 Vogel- en Habitatrichtlijn 10
3.3 VHR-doelen provincie Noord-Holland 11
3.4 Omgevingswet: Natura 2000-activiteiten 11
3.5 Omgevingswet: flora- en fauna-activiteiten 12
3.6 Flora- en faunabescherming (faunabeheer) 13
3.7 Omgevingswet: houtopstanden 13
3.8 Kaderrichtlijn water 13
3.9 Stiltegebieden 14
3.10 Natuurnetwerk Nederland 14
3.11 Beschermd landschap 15
3.12 Subsidiestelsel Natuur- en Landschap (SNL) 16
3.13 Ganzenfoerageergebieden 16
3.14 Weidevogelgebieden 16
3.15 Landbouw 17
3.16 Natuurdoelanalyse 17
3.17 Stikstof 17

4 Beschrijving van het gebied 18
4.1 Algemene gebiedsbeschrijving 18
4.2 Eigendom en beheer 19
4.3 Landschapsecologische kwaliteiten 21
4.4 Uitwerking Natura 2000-doelen 23
4.5 Samenvatting evaluatie 24

5 Knelpunten en maatregelen 27
5.1 Knelpunten 27
5.2 Maatregelen 27

6 Huidig gebruik 29
6.1 Inleiding 29
6.2 Toetsing huidig gebruik 29
6.2.1 Actualisatie huidig gebruik 29
6.2.2 Indeling in categorieën 30

7 Financiering 33
7.1 Geen aanvullende maatregelen – wel aandachtspunten 33
7.2 Kosten en financiering maatregelen 33
7.3 Schadevergoeding en compensatie van inkomstenvermindering 33

8 Handhaving 34
8.1 Handhavingsuitgangspunten provincie 34
8.2 Wat betekent dit voor u? 35

9 Sociaal-economische afweging 36
9.1 Algemeen 36
9.2 Nieuwe ontwikkelingen 36
9.3 Ganzenschade 36

10 Monitoring en onderzoek 38
10.1 Monitoring- en evaluatiecyclus en verantwoordelijkheden 38
10.2 Monitoring natuurwaarden en effect getroffen maatregelen 39
10.3 Monitoring doelsoorten en hun leefgebied 39
10.4 Onderzoek 40
10.5 Monitoring van gebruik en vergunningverlening 41
10.6 Overzicht monitoringsactiviteiten en onderzoek in Abtskolk & De Putten 41

11 Literatuur 43
Bijlage 1 Samenstelling werkgroep en adviesgroep 44
Bijlage 2 Landgebruikskaart 45
Bijlage 3 Huidig gebruik en vergunningverlening 46

1 Samenvatting

Voor u ligt het Natura 2000-beheerplan voor Abtskolk & De Putten. Nederland telt ruim 160 Natura 2000-gebieden. Ze maken deel uit van een samenhangend netwerk van natuurgebieden binnen de Europese Unie. Dit netwerk is bedoeld om de achteruitgang van de biodiversiteit in Europa te stoppen. Abtskolk & De Putten is een van de aangewezen Natura 2000-gebieden.

Per Natura 2000-gebied zijn instandhoudingsdoelen vastgelegd en moet een beheerplan worden vastgesteld dat uitwerking geeft aan de Natura 2000-doelen in omvang, ruimte en tijd. Abtskolk & De Putten wordt beschermd als Natura 2000-gebied vanwege de cruciale functie als foerageer- en rustgebied voor overwinterende vogels. De Omgevingswet bepaalt dat een beheerplan iedere zes jaar dient te worden geactualiseerd. Dit is het tweede Natura 2000-beheerplan voor Abtskolk & De Putten en geldt voor de periode 2027-2033.

Het beheerplan beschrijft wat er moet gebeuren om, in samenhang met het huidig gebruik, de Natura 2000-doelen uit het aanwijzingsbesluit te realiseren. Het beheerplan:

- werkt de natuurdoelen voor het Natura 2000-gebied verder uit in omvang, ruimte en tijd;
- geeft een overzicht van de maatregelen die nodig zijn om natuurdoelen te halen/behouden in de planperiode van zes jaar (2027-2033) en geeft een doorkijk naar de maatregelen die op langere termijn eventueel noodzakelijk zijn;
- geeft inzicht in welke activiteiten in en om het gebied zonder meer kunnen worden voortgezet, welke alleen onder bepaalde voorwaarden kunnen plaatsvinden en welke alleen kunnen worden voortgezet als er een vergunning voor is verleend;
- geeft het toetsingskader voor de beoordeling van nieuwe activiteiten en voor handhaving, dat de provincie c.q. de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN) gebruiken bij de vergunningverlening;
- is geen inrichtings- of beheerplan op perceelsniveau, maar vormt hiervoor wel een van de kaders. Het beheerplan legt de maatregelen vast die in deze planperiode nodig zijn om de natuurdoelen te realiseren. Dit zijn echter geen maatregelen die juridisch zullen worden afgedwongen bij anderen, tenzij daar afspraken over zijn gemaakt. Met derden wordt in beginsel op basis van vrijwilligheid samengewerkt. Bestaande (subsidie)regelingen kunnen die samenwerking faciliteren.

Geen aanvullende maatregelen voor deze beheerplanperiode, wel aandachtspunten
Voorafgaand aan het opstellen van dit beheerplan is een evaluatie van de eerste beheerplanperiode uitgevoerd. Uit deze evaluatie blijkt dat de instandhoudingsdoelen voor de doelsoorten kolgans, dwerggans, grauwe gans en smient over het algemeen worden behaald. De draagkracht van het gebied is momenteel voldoende voor de doelsoorten. Er vindt wel een verschuiving plaats van eiwitrijk grasland naar kruiden- en faunarijk grasland, gericht op verschraling en biodiversiteitsverbetering. Dit kan op een lange termijn leiden tot vermindering van kwaliteit van het foerageergebied voor de doelsoorten. In huidige situatie en de komende zes jaar zijn echter geen knelpunten voor het behalen van de instandhoudingsdoelen geconstateerd. Aan de hand van bovenstaande gegevens worden derhalve voor de komende beheerperiode geen aanvullende

maatregelen noodzakelijk geacht en zijn ook geen nieuwe maatregelen geformuleerd. Voortzetten van het regulier beheer is wel noodzakelijk.

Wel is vastgesteld dat de beschikbare gegevens over de mate van verschraling, het gebruik van het leefgebied door doelsoorten en de invloed van het huidig gebruik op de doelsoorten momenteel onvoldoende zijn om bevindingen eenduidig te onderbouwen en te vertalen naar gerichte, concrete maatregelen. Aanvullend onderzoek en monitoring zijn noodzakelijk om in toekomstige beheerperioden beter gefundeerde keuzes te kunnen maken (zie paragraaf 4.5 en 5.2).

Toetsing van het huidige gebruik
Er mogen in het gebied geen activiteiten zonder beoordeling en/of vergunning plaatsvinden die de Natura 2000-doelen voor het gebied in gevaar brengen. Daarom is het huidig gebruik hierop getoetst. Verder is op hoofdlijnen aangegeven hoe nieuwe activiteiten zullen worden getoetst. De resultaten van deze toetsing staan in hoofdstuk 6 beschreven en staan verder uitgewerkt in bijlage 3 Huidig gebruik en vergunningverlening.

Uit de toetsing is gebleken dat het grootste deel van het huidig gebruik geen effect heeft, of dat de effecten zo gering zijn dat ze de Natura 2000-doelen niet in gevaar brengen. In sommige gevallen moet men zich wel aan bepaalde voorwaarden houden, om aantasting van de Natura 2000-doelen te kunnen uitsluiten. De beoordeling van het huidig gebruik is terug te vinden in tabel 6.1.

De inhoud van dit beheerplan kan gebruikt worden voor de zogenoemde voortoets. In veel gevallen zal een voortoets duidelijkheid geven over de mogelijke effecten van voorgenomen activiteiten. Als op basis van die voortoets effecten niet op voorhand zijn uit te sluiten, moet nader onderzoek worden verricht en een vergunning in het kader van de Omgevingswet (Natura 2000-activiteiten) worden aangevraagd. Uit de onderbouwing (‘passende beoordeling’) bij de aanvraag zal moeten blijken dat significante effecten kunnen worden uitgesloten. Vaak kunnen de effecten worden voorkomen door het nemen van ‘mitigerende maatregelen’. Bij twijfel of een vraag over de vergunningplicht voor een activiteit kan contact worden opgenomen met de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord.

Sociaal-economische afweging, monitoring en handhaving
In hoofdstuk 6 zijn de sociaal-economische effecten meegenomen in de beoordeling. Hieruit blijkt dat het huidige gebruik in de komende beheerperiode in de basis kan worden voortgezet en geen aanvullende Natura 2000-maatregelen vereist zijn. Nieuwe ontwikkelingen dienen getoetst te worden aan de draagkracht van het gebied. Specifiek vormt ganzenschade een aandachtspunt; de aanpak daarvan valt onder het faunabeheerplan en wordt in dit beheerplan niet verder uitgewerkt.

In hoofdstuk 10 is de monitoring beschreven. Uit de evaluatie van de afgelopen beheerperiode is gebleken dat de instandhoudingsdoelstellingen worden behaald en er geen maatregelen nodig zijn, maar dat er nog kennisleemtes bestaan over de verspreiding en het habitatgebruik van doelsoorten en de invloed van (verstorende) activiteiten. Daarom wordt de monitoring in de komende periode versterkt met aanvullend onderzoek, gerichte tellingen en ruimtelijke analyses. Dit moet leiden tot een nog beter inzicht in de kwaliteit en het gebruik van het leefgebied en de effectiviteit van de beheermaatregelen.

Hoofdstuk 8 beschrijft de handhaving binnen het Natura 2000-gebied, gericht op het borgen van de naleving van regelgeving ter bescherming van de natuurwaarden. De uitvoering van toezicht en handhaving ligt bij de provincie Noord-Holland en de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN), in samenwerking met andere handhavende partijen. De nadere uitwerking van de toezichtaanpak wordt opgenomen in een nog op te actualiseren toezicht- en handhavingsplan.

2 Inleiding

2.1 Achtergrond en aanleiding voor het beheerplan

Voor u ligt het Natura 2000-beheerplan voor Abtskolk & De Putten. Dit inleidende hoofdstuk geeft inzicht in wat Natura 2000 is en wat een Natura 2000-beheerplan inhoudt.

Nederland telt 162 Natura 2000-gebieden. Ze maken deel uit van een samenhangend netwerk van natuurgebieden in de Europese Unie, gericht op het behoud van biodiversiteit op Europese schaal. Het Rijk stelt de begrenzing vast en bepaalt ook welke natuurdoelen in het gebied bereikt moeten worden. De aanwijzing betekent dat het gebied beschermd is op grond van de Omgevingswet: er mogen in beginsel geen activiteiten plaatsvinden die de Natura 2000-doelen voor het gebied in gevaar brengen.

De Europese Unie heeft zich ten doel gesteld om de achteruitgang van de biodiversiteit te stoppen. De Europese commissie wil dit onder andere bereiken door een Natura 2000-netwerk te realiseren, dat bestaat uit belangrijke natuurgebieden binnen Europa. De Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn belangrijke instrumenten om dit Natura 2000-netwerk te realiseren. Deze richtlijnen bepalen onder andere dat de lidstaten beschermde gebieden voor kwetsbare soorten en habitattypen moeten aanwijzen, dit zijn de Natura 2000-gebieden. Dit zijn gebieden die geschikt zijn om het duurzaam voortbestaan van de meest bedreigde soorten en habitattypen te verzekeren. Hierdoor wordt de biodiversiteit in Europa behouden. De opdracht is om de soorten en habitattypen waarvoor een verplichting is aangegaan, in een gunstige staat van instandhouding te brengen en deze gunstige staat vervolgens te behouden. De wettelijke bescherming van de Natura 2000-gebieden is in de Omgevingswet geregeld.

Abtskolk & De Putten is in 2010 aangewezen als speciale beschermingszone onder de Vogelrichtlijn. De aanwijzing vloeit voort uit uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 17 maart 2004 en 29 december 2004. Het aanwijzingsbesluit voor het Natura 2000-gebied is in 2010 definitief vastgesteld (kenmerk PDN/2009-162). In 2015 is voor Abtskolk & De Putten een Natura 2000-beheerplan vastgesteld en dit plan is in 2021 met zes jaar verlengd. Onder de Omgevingswet, die in 2024 in werking trad, geldt nog steeds een verplichting om voor alle Natura 2000-gebieden (binnen drie jaar na definitieve aanwijzing) een beheerplan vast te stellen, en dit plan dient iedere zes jaar te worden geactualiseerd. Het beheerplan vertaalt de doelen voor de Nederlandse natuur op nationaal niveau naar doelen op gebiedsniveau. Dit is het tweede Natura 2000-beheerplan voor Abtskolk & De Putten en geldt voor de periode 2027–2033.

2.2 Doel van het beheerplan

Het beheerplan beschrijft wat er moet gebeuren om, in samenhang met het huidig gebruik, de Natura 2000-doelen uit het aanwijzingsbesluit te realiseren. Het beheerplan:

- werkt de natuurdoelen voor het Natura 2000-gebied verder uit in omvang, ruimte en tijd;
- geeft een overzicht van de maatregelen die in de planperiode van zes jaar (2027-2033) genomen moeten worden en geeft zo nodig een doorkijk naar de maatregelen die op langere termijn noodzakelijk zijn;
- geeft inzicht in welke activiteiten in en om het gebied zonder meer kunnen worden voortgezet, welke alleen onder bepaalde voorwaarden kunnen plaatsvinden en welke alleen kunnen worden voortgezet als er een vergunning voor is verleend;
- geeft aan welke beperkingen voor het gebruik kunnen gelden Activiteiten die in strijd met dit beheerplan plaatsvinden, zijn in strijd met de wet; in dat geval vindt hierop handhaving plaats;
- geeft het toetsingskader voor de beoordeling van nieuwe activiteiten en voor handhaving, dat de provincie c.q. de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN) gebruikt bij de vergunningverlening;
- is geen inrichtings- of beheerplan op perceelsniveau, maar vormt hiervoor wel een van de kaders. Het beheerplan legt de maatregelen vast die in deze planperiode nodig zijn om de natuurdoelen te realiseren. Dit zijn echter geen maatregelen die juridisch zullen worden afgedwongen bij anderen, tenzij daar afspraken over zijn gemaakt. Met derden wordt in beginsel op basis van vrijwilligheid samengewerkt. Bestaande (subsidie)regelingen kunnen die samenwerking faciliteren.

2.3 Totstandkoming en participatie

Het Natura 2000-beheerplan is een ‘programma’ als bedoeld in de Omgevingswet. In een programma formuleren overheden beleid en maatregelen. Die maatregelen moeten leiden tot de gewenste ambities en beleidsdoelen voor de fysieke leefomgeving. De Omgevingswet stelt regels over de gewenste participatie. Het karakter van het programma bepaalt welke partijen een rol gaan spelen bij de participatie. Participatie moet ertoe leiden dat het beleid weloverwogen is en de maatregelen goed uitvoerbaar zijn. Daarom verkent het bevoegd gezag in een participatietraject welke belangen er allemaal spelen, welke maatregelen mogelijk zijn, wat de voor- en nadelen ervan zijn, wie de maatregelen kan uitvoeren en hoe het maatregelen weegt en kiest. In het vaststellingsbesluit van het College van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland (GS) neemt het bevoegd gezag de motivering op voor de wijze waarop burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere bestuursorganen bij de voorbereiding betrokken zijn en wat de resultaten hiervan zijn.

Voorafgaand aan het herzien van het Natura 2000-beheerplan is in de periode 2025-2026 een evaluatie uitgevoerd van de tweede beheerplanperiode. Deze evaluatie vormt de basis van het herziene beheerplan. De evaluatie en het herziene beheerplan zijn tot stand gekomen na overleg met en onder begeleiding van de provincie Noord-Holland, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. Zij participeerden in een begeleidende werkgroep. Daarnaast is voor het herziene N2000 beheerplan op twee momenten een vertegenwoordiging van gebruikers en belanghebbenden geconsulteerd. Zij namen deel aan een klankbordgroep. Bijlage 1 geeft een overzicht van de partijen die bij het opstellen van het beheerplan betrokken waren.

2.4 Leeswijzer

Het juridisch kader en raakvlakken van het Natura 2000-beheerplan met ander natuurbeleid is beschreven in hoofdstuk 3. In hoofdstuk 4 is een beschrijving van het gebied opgenomen, waarna in hoofdstuk 5 is ingegaan op de knelpunten en maatregelen. Hoofdstuk 6 bevat een samenvatting en de resultaten van de toetsing van het huidig gebruik in Abtskolk & De Putten. Hoofdstuk 7 gaat in op de financiering van maatregelen. Handhaving is opgenomen in hoofdstuk 8. In hoofdstuk 9 wordt ingegaan op de sociaal-economische afweging. Monitoring en onderzoek is beschreven in hoofdstuk 10. Tot slot is in hoofdstuk 11 de literatuurlijst opgenomen.

3 Juridisch kader en raakvlakken met ander natuurbeleid

3.1 Juridische status en vaststelling

Bescherming van Natura 2000-gebieden is geregeld in hoofdstuk 5 van de Omgevingswet (Ow). Onder Natura 2000-gebieden vallen de gebieden die op grond van de Europese Vogelrichtlijn en/of Habitatrichtlijn zijn aangewezen. De essentie van het beschermingsregime voor deze gebieden is dat de duurzame instandhouding van soorten en habitattypen binnen de Europese Unie wordt gewaarborgd vanuit een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. De Rijksoverheid wijst de Natura 2000-gebieden aan met een aanwijzingsbesluit (artikel 2.44 lid 1 Ow). In dat besluit is aangegeven voor welke natuurwaarden instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd zijn. Dit kunnen behouds-, uitbreiding- en/of verbeterdoelstellingen zijn in omvang of kwaliteit.

Het College van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland (GS) geeft met de vaststelling van het Natura 2000-beheerplan voor Abtskolk & De Putten uitwerking aan de Omgevingswet. De looptijd van dit beheerplan start op de dag na de publicatie in het Provinciaal Blad van het definitieve vaststellingsbesluit van GS. Bij de uitwerking van de doelen en maatregelen is rekening gehouden met economische, sociale en culturele belangen die in dit gebied spelen.

Bij de juridische status van het beheerplan spelen onderstaande aspecten een rol:

- Dit beheerplan kan beperkingen opleveren voor het gebruik. Activiteiten die in strijd met dit beheerplan plaatsvinden, zijn in strijd met de wet. In dat geval vindt hierop handhaving plaats.
- Het beheerplan geeft een – min of meer globaal – toetsingskader voor de beoordeling van nieuwe activiteiten. Dat kader zal de provincie (Omgevingsdienst) gebruiken bij de vergunningverlening.

3.2 Vogel- en Habitatrichtlijn

De Europese Unie heeft zich ten doel gesteld om de achteruitgang van de biodiversiteit te stoppen. De Europese Commissie wil dit onder andere bereiken door een Natura 2000-netwerk te realiseren, dat bestaat uit belangrijke natuurgebieden binnen Europa. De Europese Vogelrichtlijn (VR) en Habitatrichtlijn (HR) zijn belangrijke instrumenten om dit Natura 2000-netwerk te realiseren. Deze richtlijnen bepalen onder andere dat de lidstaten beschermde gebieden voor de kwetsbaarste soorten en habitattypen moeten aanwijzen: de Natura 2000-gebieden. Dit zijn gebieden die geschikt zijn om het duurzaam voortbestaan van de meest bedreigde soorten en habitattypen te verzekeren. Hierdoor wordt de biodiversiteit in Europa behouden. De opdracht is om de soorten en habitattypen waarvoor een verplichting is aangegaan, in een gunstige staat van instandhouding te brengen en deze gunstige staat vervolgens te behouden.

Natura 2000-gebieden en hun bijbehorende doelstellingen zijn vastgelegd op grond van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. In door het Rijk vastgestelde aanwijzingsbesluiten zijn de begrenzing en de definitieve doelen voor de gebieden vastgesteld. De wettelijke bescherming van de Natura 2000-gebieden is in de Omgevingswet geregeld. Abtskolk & De Putten is als Vogelrichtlijngebied aangewezen.

3.3 VHR-doelen provincie Noord-Holland

Wat betekent de Vogel- en Habitatrichtlijn voor natuur in Noord-Holland
Doel van de Vogel- en Habitatrichtlijn (VHR) is het beschermen van specifieke planten, dieren en habitattypen om biodiversiteit te behouden. De provincie Noord-Holland heeft een eerste analyse uitgevoerd van de VHR-doelen. Deze is uitgewerkt in het rapport *'Analyse VHR-doelen provincie Noord-Holland: Een uitwerking van de huidige Vogel- en Habitatrichtlijndoelstellingen'* (Provincie Noord-Holland, 2025). In dit rapport is uitgewerkt wat de Vogel- en Habitatrichtlijndoelen in de provincie Noord-Holland betekenen en wat nodig is om een gunstige staat van instandhouding te bereiken. De beoogde natuurdoelen kunnen ook behaald worden in de vorm van NNN, (duurzaam) ANLb-gebied (Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer) of groenblauwe dooradering en/of met instrumenten gericht op realisatie van bos (bossenstrategie) of (klimaat)buffergebied.

De uitkomsten van deze VHR-doeluitwerking kunnen via onder meer een ruimtelijke vertaling landen in gebiedsprocessen. In samenspraak met omgevingspartijen werkt de provincie in deze gebiedsprocessen vervolgens uit hoe deze doelen behaald kunnen worden en hoe dit samen kan gaan met andere functies. Dit zal vooral binnen de Natura 2000-gebieden en het bestaande NNN plaatsvinden. Verbetering van kwaliteit zal hierbij centraal staan.

Relatie met het beheerplan
De analyse van de VHR-doelen is voor de gehele provincie Noord-Holland uitgewerkt en is ook van toepassing op het Natura 2000-gebied Abtskolk & De Putten. In lijn met de Realisatiestrategie 2025 voor het NNN in Noord-Holland (Provincie Noord-Holland) ligt de opgave hier bij het versterken van de binnenduinrand als cruciaal leefgebied voor (niet-)broedvogels. Er gelden specifieke instandhoudingsdoelen voor de dwerggans, kolgans, grauwe gans en smient.

De provinciale opgave richt zich op het waarborgen van voldoende rust en kwalitatief foerageergebied. Voor deze vogelsoorten wordt actief gezocht naar optimalisatie binnen het bestaande en nieuw te realiseren Natuurnetwerk Nederland (NNN), waarbij kwaliteitsverbetering van de graslanden centraal staat. Door deze maatregelen uit te voeren in samenhang met het aangrenzende gebied Zwanenwater & Pettemerduinen, wordt gewerkt aan een robuust ecologische samenhangend geheel. Dit vergroot het totale areaal aan kwalitatief leefgebied, waardoor de populaties minder kwetsbaar worden voor externe drukfactoren en de provinciale VHR-ambities effectiever worden gerealiseerd. Op deze manier draagt het bij aan het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen.

3.4 Omgevingswet: Natura 2000-activiteiten

Voorwaarden aan Natura 2000-activiteiten
De bescherming van Natura 2000-gebieden is opgenomen in de Omgevingswet. De Omgevingswet stelt dat een Natura 2000-activiteit die mogelijk significant negatieve gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied daar niet is toegestaan zonder vergunning. Toestemmingverlening kan uitsluitend plaatsvinden op basis van een passende beoordeling. Alleen wanneer uit de passende beoordeling blijkt dat significant negatieve gevolgen met zekerheid zijn uitgesloten (al dan niet in combinatie met het treffen van mitigerende maatregelen) kan een Omgevingsvergunning Natura 2000-activiteiten worden verleend. Mochten significant negatieve gevolgen in een passende beoordeling niet kunnen worden uitgesloten, kan een plan alleen worden vastgesteld of een vergunning voor een project worden verleend indien de ADC-toets met succes doorlopen kan

worden. Dat betekent dat er geen **A**lternatief mag zijn, er moet sprake zijn van **D**wingende redenen van groot openbaar belang en negatieve gevolgen worden ge**C**ompenseerd.

Wat is een Natura 2000-activiteit
Een Natura 2000-activiteit is een activiteit, inhoudende het realiseren van een project als bedoeld in artikel 6, derde lid, van de habitatrichtlijn dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. Projecten en activiteiten die direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van een Natura 2000-gebied, vallen niet onder deze definitie.

Een vergunning (Omgevingsvergunning Natura 2000-activiteiten) kan uitsluitend worden verleend door Gedeputeerde Staten (GS). Deze taak wordt namens Gedeputeerde Staten door de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord uitgevoerd.

Relatie met het Natura 2000-beheerplan
In het Natura 2000-beheerplan wordt ingegaan op maatregelen die nodig zijn voor het halen van de instandhoudingsdoelen. Een activiteit die plaatsvindt ten behoeve van het beheer van het Natura 2000-gebied wordt niet beschouwd als een Natura 2000-activiteit. Voor dergelijke activiteiten geldt een vrijstelling van de vergunningplicht (Omgevingsvergunning Natura 2000-activiteiten).

3.5 Omgevingswet: flora- en fauna-activiteiten

Bescherming van flora en fauna
De Omgevingswet beschermt in het wild levende dier- en plantensoorten. Het gaat onder meer om soorten die in Nederland, maar soms ook in Europa in hun voortbestaan worden bedreigd. Dit betekent dat negatieve effecten zoveel mogelijk voorkomen moeten worden. Afhankelijk van de soort gelden verbodsbepalingen. Ze voorzien in de bescherming van verblijfplaatsen en de bescherming tegen verstorende invloeden. Wanneer toch sprake is van overtreding van een verbodsbepaling kunnen activiteiten uitsluitend worden uitgevoerd met een vergunning (Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteiten). Dit kan alleen wanneer sprake is van een geldend wettelijk belang, er geen reële alternatieven zijn en er geen effect is op de staat van instandhouding van beschermde soorten.

Een vergunning (Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteiten) kan uitsluitend worden verleend door Gedeputeerde Staten (GS). Deze taak wordt namens GS door de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord uitgevoerd. Een vrijstelling kan uitsluitend worden vastgesteld door Provinciale Staten en wordt opgenomen in de Omgevingsverordening.

Zorgplicht
Met de overgang van de Wet natuurbescherming (hoofdstuk soortenbescherming) naar de Omgevingswet is de (specifieke) ‘zorgplicht’ van kracht geworden. Dit betekent dat voor alle activiteiten die gevolgen kunnen hebben voor planten- en diersoorten zowel een ‘algemene zorgplicht’ als een ‘specifieke zorgplicht’ geldt. De (algemene) zorgplicht houdt in dat eenieder ‘voldoende zorg’ draagt voor de fysieke leefomgeving en dat activiteiten waarvan men kan weten dat die schadelijk zijn voor de fysieke leefomgeving achterwege worden gelaten of dat mogelijke gevolgen daarvan tot een minimum beperkt worden. De specifieke zorgplicht geldt bij alle dier- en plantensoorten, dus bij (inter)nationaal beschermde soorten én bij andere soorten. Een handeling valt onder een specifieke zorgplicht als degene die de activiteit verricht weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die handeling nadelige gevolgen kan hebben voor de fysieke leefomgeving. Ook iets nalaten kan onder de specifieke zorgplicht vallen.

Vrijstelling flora- en fauna-activiteiten voor bereiken doelen Natura 2000 gebied
Het Natura 2000-beheerplan staat in beginsel los van de regelgeving ten aanzien van beschermde flora en fauna en vormt een zelfstandig kader naast de algemene bescherming van Natura 2000. Voor activiteiten die worden uitgevoerd ten behoeve van het Natura 2000-gebied geldt een vrijstelling van de omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteiten. Hieronder vallen ook de instandhoudingsmaatregelen die onderdeel zijn van het reguliere beheer en noodzakelijk zijn voor het behalen en behouden van de Natura 2000-doelstellingen. De zorgplicht blijft daarbij echter altijd van kracht.

3.6 Flora- en faunabescherming (faunabeheer)

De uitvoering van faunabeheer vindt plaats door de Faunabeheereenheid Noord-Holland overeenkomstig de geldende provinciale regels en verleende vergunningen. De provincie kan dergelijke besluiten nemen ter voorkoming van belangrijke schade aan onder meer landbouwgewassen, in het belang van de bescherming van flora en fauna, de verkeersveiligheid of andere in regelgeving benoemde belangen. Een voorbeeld hiervan is het beheer van populaties grauwe gans ter voorkoming van landbouwschade. Aan vergunningen en toepasselijke vrijstellingen zijn voorschriften en voorwaarden verbonden. Een actueel overzicht van geldende besluiten is beschikbaar via de provincie Noord-Holland[1] en de Faunabeheereenheid Noord-Holland[2].

In uitzonderingsgevallen kunnen provincies op grond van de Omgevingswet toestaan dat wordt afgeweken van de bescherming van flora en fauna. Dit gebeurt door middel van een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit, dan wel via provinciale regels of vrijstellingen zoals opgenomen in de omgevingsverordening. Besluitvorming vindt plaats door Gedeputeerde Staten, veelal op basis van een vastgesteld Faunabeheerplan.

3.7 Omgevingswet: houtopstanden

Bomenrijen langer dan 20 bomen en houtopstanden groter dan 10 are (0,1 hectare) zijn beschermd, met enkele uitzonderingen (artikel 11.111 van het Bal). De bescherming heeft als doel het totale bosoppervlak in Nederland ten minste te behouden. In Abtskolk & De Putten zijn bestaande houtopstanden schaars, en spelen hierom geen grote rol en worden niet verder behandeld in het voorliggende beheerplan.

3.8 Kaderrichtlijn water

KRW
De Kaderrichtlijn Water (KRW) is een Europese richtlijn die ervoor moet zorgen dat de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater op orde is. De doelstelling van de KRW is dat uiterlijk in 2027 in heel Europa de kwaliteit van alle wateren zowel chemisch (schoon) als ecologisch (gezond) op orde moet zijn. De KRW zorgt ervoor dat de vereiste watercondities voor beschermde gebieden, waaronder Natura 2000, gewaarborgd worden. Voor beschermde gebieden, zoals Abtskolk & De Putten, mogen waterkwaliteit en waterhuishouding de instandhoudingsdoelen niet belemmeren. Het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) werkt deze doelen uit in peilbesluiten, waterbeheerprogramma's en, waar relevant, in een GGOR (Gewenst Grond- en Oppervlaktewaterregime), zodat het hydrologisch beheer aansluit bij de natuurdoelen van het gebied. Een deel van het KRW-waterlichaam Schermerboezem-Noord bevindt zich binnen de Natura 2000-begrenzing.

1
2

Regionaal Waterprogramma Noord-Holland
Provinciale Staten van Noord-Holland heeft op 31 januari 2022 het Regionaal Waterprogramma Noord-Holland 2022 – 2027 vastgesteld. In het Regionaal Waterprogramma Noord-Holland 2022 – 2027 wordt onder andere uitvoering gegeven aan de Kaderrichtlijn Water. De rol van de provincie betreft vooral de ecologische waterkwaliteit. Zo stelt de provincie op voorstel van de waterschappen, de ecologische KRW-doelen vast van de regionale oppervlaktewaterlichamen. Het Regionaal Waterprogramma is in beginsel alleen voor de provincie bindend. Enige uitzondering zijn de ecologische KRW-doelen van oppervlaktewaterlichamen, die bindend zijn voor de waterschappen.

Een cruciale ontwikkeling voor het Natura 2000-gebied is de uitvoering van maatregel *NH-nat-AbtPut1 (Verbetering waterkwaliteit De Putten)* (Maatregelencatalogis KRW (HHNK)). In de huidige planperiode (2022-2027) ligt de focus op het herstellen en waarborgen van de specifieke brakke watercondities. De maatregelen richten zich op het verbeteren van de hydrologische condities en de waterbodemkwaliteit, zodat de ecologische doelen voor brakke wateren worden behaald. Hiermee wordt een robuust watersysteem gecreëerd dat de natuurwaarden van dit vogelrichtlijngebied ondersteunt en de afhankelijkheid van gebiedsvreemde wateraanvoer minimaliseert.

3.9 Stiltegebieden

Een groot deel van Abtskolk & De Putten is door de Provincie Noord-Holland aangewezen als stiltegebied. Stiltegebieden zijn aangewezen ter bescherming van de akoestische kwaliteit van het gebied. Het doel van deze aanwijzing is het behouden en bevorderen van een omgeving waarin natuurlijke geluiden, afkomstig van flora en fauna en natuurlijke processen, overheersen. Storende, gebiedsvreemde geluiden dienen zoveel mogelijk te worden voorkomen of beperkt. De regels voor stiltegebieden zijn opgenomen in de Omgevingsverordening Noord-Holland 2022[3]. Deze verordening vervangt de eerdere Provinciale Milieuverordening en vormt het actuele juridische kader voor bescherming van stiltegebieden binnen de provincie.

Binnen het stiltegebied is het verboden om zonder ontheffing activiteiten te verrichten die de akoestische kwaliteit van het gebied nadelig kunnen beïnvloeden. Dit betreft onder meer het gebruik van toestellen of het organiseren van activiteiten die geluid produceren dat niet past bij het karakter van het gebied. Voor dergelijke activiteiten kan, onder voorwaarden, een ontheffing worden verleend. Daarbij wordt beoordeeld of sprake is van nut en noodzaak, wat de aard, duur en frequentie van de activiteit is, en wat de verwachte geluidsbelasting en ruimtelijke uitstraling zijn. Reguliere, gebiedseigen functies, zoals agrarisch gebruik en beheerwerkzaamheden, kunnen doorgang vinden voor zover deze passen binnen de geldende wet- en regelgeving en geen onevenredige aantasting van de akoestische kwaliteit veroorzaken.

De uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving voor provinciale stiltegebieden is gemandateerd aan de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord. Per 1 januari 2027 worden deze taken overgedragen aan de gemeenten. Tot de vaststelling van het definitieve omgevingsplan, uiterlijk 1 januari 2032, vindt de uitvoering plaats binnen de kaders van het overgangsrecht van de Omgevingswet en de provinciale instructieregels.

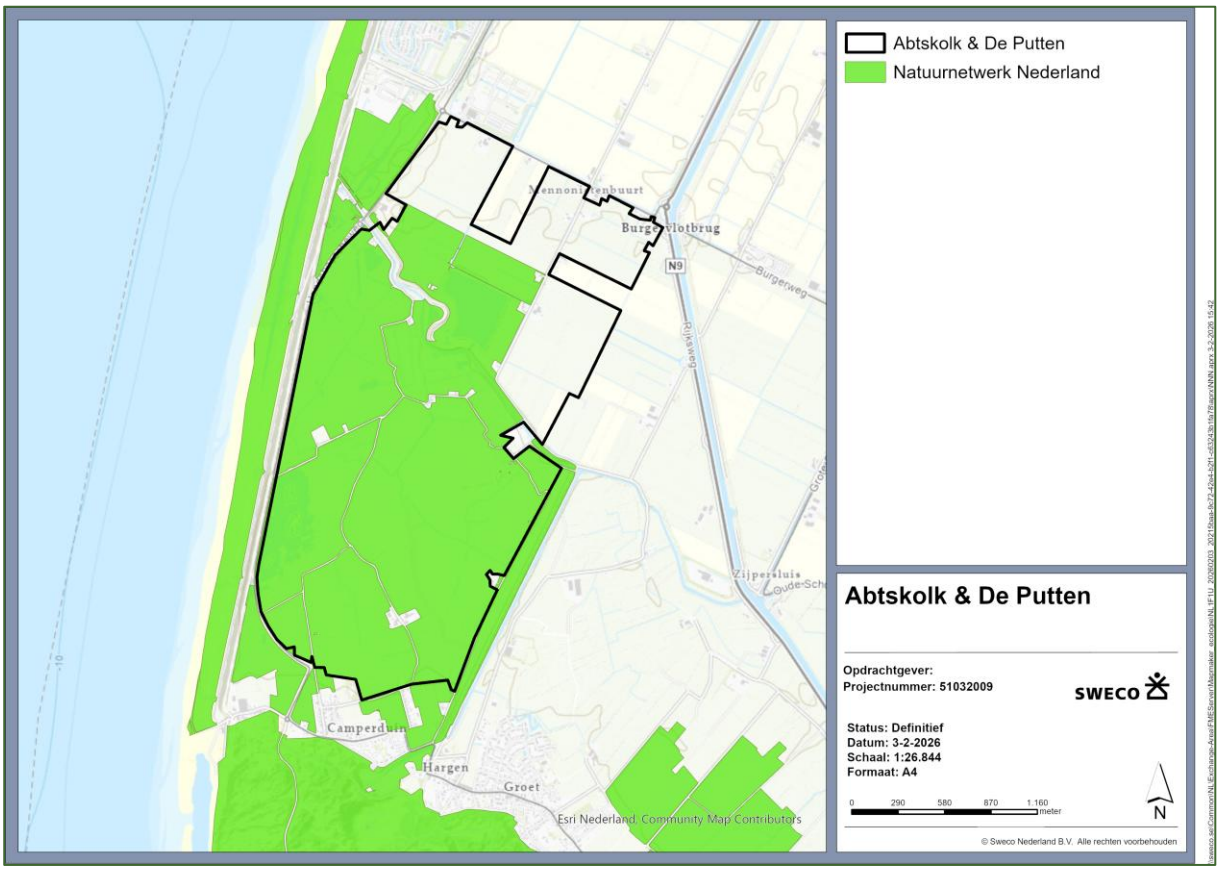
3.10 Natuurnetwerk Nederland

Een groot gedeelte van Abtskolk & De Putten is aangewezen als NNN-gebied (Figuur 3-1).
Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een samenhangend netwerk van belangrijke bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. Het NNN levert, samen met het Natura 2000-netwerk, een belangrijke bijdrage aan het behoud en de versterking van de biodiversiteit in Nederland. Gedeputeerde Staten van Noord-Holland zijn verantwoordelijk voor de het aanwijzen van NNN-gebieden, het formuleren van doelen (wezenlijke kenmerken en waarden) en realisatie van het NNN in de provincie. Dit doen zij samen met terreinbeherende organisaties, particulieren, gemeenten

[3] https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Projecten/Omgevingswet#Omgevingsverordening-NH2022

en waterschappen. Het NNN binnen Abtskolk & De Putten is nog niet (volledig) gerealiseerd. Deze voorgenomen natuurontwikkeling vormt een relevante ruimtelijke ontwikkeling voor het gebied en wordt betrokken bij de planologische afweging in het omgevingsplan. Voor het NNN binnen Abtskolk & De Putten is een nadere uitbreiding van kruiden- en faunarijke graslanden voorzien in het gebied. Hiervoor is inmiddels een SNL-subsidie aangevraagd.

Het provinciale beleid en nadere regels rondom het NNN zijn vastgelegd in de Omgevingsverordening. Deze regels zijn erop gericht te voorkomen dat nieuwe activiteiten mogelijk worden gemaakt die een negatief effect hebben op het NNN. Afwijking op deze regels is mogelijk voor plannen waarbij sprake is van een groot openbaar belang, er geen reële alternatieven zijn en de effecten gelijkwaardig worden gecompenseerd.

Figuur 3-1 Ligging Abtskolk & De Putten ten opzichte van NNN (Natuurnetwerk Nederland)

3.11 Beschermd landschap

Het Beschermd Landschap (BL), voorheen bekend als het Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL), is een beschermingsregime van de provincie Noord-Holland, vastgelegd in de Omgevingsverordening NH2022 (Provincie Noord-Holland). Dit kader is bedoeld voor de 32 aangewezen gebieden met een bijzondere landschappelijke of cultuurhistorische waarde die zich buiten het Natuurnetwerk Nederland (NNN) bevinden. Het doel van de aanwijzing als BL is het behouden en versterken van de kernkwaliteiten van het landschap, zoals de openheid, de historische verkaveling en specifieke aardkundige waarden. Binnen deze gebieden geldt een 'ja, mits'-principe: nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen zijn alleen toegestaan als de kernkwaliteiten van het landschap behouden blijven of worden versterkt.

Het Natura 2000-gebied Abtskolk & De Putten valt niet onder het regime van het BL. Daarnaast is dit Natura 2000-gebied grotendeels opgenomen in het Natuurnetwerk Nederland.

3.12 Subsidiestelsel Natuur- en Landschap (SNL)

Voor het beheer van het NNN bestaat het Subsidiestelsel Natuur- en Landschap (SNL), waarmee de provincie subsidies verstrekt voor natuurbehoud. In het jaarlijkse Natuurbeheerplan geven de provincies aan waar welk beheertype in stand moet worden gehouden . In het openstellingsbesluit bepalen de provincies vervolgens hoeveel budget beschikbaar is. Op basis hiervan kunnen beheerders subsidie aanvragen voor het beheer van deze beheertypen. Deze beheertypen kunnen indirect bijdragen aan het behoud van de aanwezige Natura 2000-habitattypen en -soorten, hoewel voor specifieke Natura 2000-herstelmaatregelen vaak aanvullende financiering nodig is. Eventuele verbeter- en uitbreidingsopgaven vanuit Natura 2000 worden daartoe opgenomen in de ambitiekaart van het Natuurbeheerplan.

Via het SNL kunnen agrarische collectieven voor particuliere agrariërs buiten de NNN ook subsidies ontvangen voor agrarisch natuurbeheer in de vorm van het ANLb (Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer). Het ANLb ondersteunt het beheer van natuurgebieden en verbindt natuurgebieden met elkaar. Daarnaast is het agrarisch gebied een belangrijk leefgebied voor veel soorten. Met subsidies uit het ANLb worden deze leefgebieden in stand gehouden. In gebieden met veel particuliere agrarische gronden zijn samenwerkingsverbanden, zoals het Natuurcollectief Noord-Holland, actief om het beheer te organiseren. In Abtskolk & De Putten heeft het Natuurcollectief op dit moment slechts een beperkte rol.

3.13 Ganzenfoerageergebieden

Ganzenfoerageergebieden zijn door de provincie Noord-Holland aangewezen gebieden waar overwinterende ganzen tussen 1 november en 1 april ongestoord kunnen rusten en eten. Deze gebieden komen tot stand via het provinciaal ganzenbeleid en zijn bedoeld om de opvang van ganzen te concentreren op specifieke plekken. Hierdoor wordt de kans op landbouwschade in andere gebieden verkleind. In deze gebieden mogen ganzen niet worden verjaagd en kunnen agrariërs aanspraak maken op schadevergoeding.

Natura 2000-gebied Abtskolk & De Putten valt niet binnen de officiële begrenzing van deze provinciale ganzenfoerageergebieden. Hoewel het gebied een cruciale rol speelt bij de opvang van ganzen (zoals de dwerggans), wordt de bescherming en rust hier al geborgd via de natuurstatus (Natura 2000 en NNN).

3.14 Weidevogelgebieden

Weidevogelwaarden zijn in Noord-Holland van belang voor het behoud van populaties weidevogels, zoals de grutto, kievit en tureluur. De bescherming van deze waarden vindt plaats via verschillende beleidskaders, waaronder het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en, buiten het NNN, via de kernkwaliteit habitat voor weidevogels binnen het Beschermd Landschap (BL). Hierbij wordt aandacht besteed aan het behoud van de openheid van het landschap, rust en geschikt beheer van het leefgebied. Gemeentes kunnen ook beleidsregels ten aanzien van de weidevogels in het omgevingsplan en de bestemmingsplannen opnemen.

Natura 2000-gebied Abtskolk & De Putten heeft belangrijke weidevogelwaarden en biedt geschikt leefgebied voor verschillende soorten weidevogels. De graslanden binnen dit gebied fungeren als een belangrijk gebied voor de voortplanting en het foerageren van weidevogels..

3.15 Landbouw

De Harger- en Pettemerpolder is in de provinciale Omgevingsvisie Noord-Holland en de Omgevingsverordening NH2022 aangewezen als landelijk gebied waar landbouw wordt gecombineerd met natuur- en landschapswaarden. De percelen hebben een hoge cultuurhistorische waarde en kennen een grillige, historisch gegroeide verkaveling waardoor grootschalige intensieve landbouw beperkt mogelijk is. Agrariërs in het gebied zoeken in toenemende mate de verbinding met natuur en recreatie en werken daarbij onder meer samen met Natuurmonumenten.

In het noordelijk deel van het gebied, rond de Abtskolk, is sprake van een grootschaliger verkavelingsstructuur en relatief intensiever agrarisch gebruik. De agrarische bedrijven zijn hier voornamelijk afhankelijk van graslandgebruik, dat in belangrijke mate samen kan gaan met de Natura 2000-doelen.

Het Natura 2000-gebied Abtskolk & De Putten ligt buiten de in de Omgevingsverordening NH2022 aangewezen bollenconcentratiegebieden. Omzetting van graslanden naar permanente bollenteelt is daarom binnen het Natura 2000-gebied niet toegestaan.

3.16 Natuurdoelanalyse

In de Omgevingswet (voorheen Wet Stikstofreductie en Natuurverbetering (Wsn)) is vastgelegd dat we de natuur verbeteren en de stikstofneerslag omlaag brengen. Het Programma Stikstofreductie en Natuurverbetering (PSN) geeft invulling aan deze wet en zorgt ervoor dat de maatregelen worden uitgevoerd, er tussentijdse monitoring is en zo nodig bijsturing plaatsvindt. De Natuurdoelanalyses (NDA) zijn onderdeel van dit PSN. In de NDA is de situatie en effecten van zowel stikstofreductie als natuurherstel beschouwd in een samenhangende ecologische beoordeling.

In de eerste NDA-cyclus is voor dit gebied geen NDA uitgevoerd, aangezien het gebied niet als stikstofgevoelig is aangemerkt. Als onderdeel van de evaluatie (2026) van het voorgaande Natura 2000-beheerplan Abtskolk & De Putten is wel een eindoordeel opgesteld volgens de NDA-systematiek.

3.17 Stikstof

Stikstof is een van de knelpunten bij de realisatie van de Natura 2000-doelen in Nederland. Sectoren als verkeer, landbouw en industrie veroorzaken een zodanig hoge uitstoot van stikstof (stikstofoxiden en ammoniak) dat hierdoor vegetaties verruigen en verzuren. Dit leidt tot afname van de kwaliteit van deze habitats (van soorten) en op langere termijn verdwijnen daarvan. Door de overmaat van stikstof wordt de ruimte voor nieuwe (economische) ontwikkelingen op veel plaatsen beperkt.

In Abtskolk & De Putten is geen sprake van stikstofgevoelige instandhoudingsdoelen. Hiermee heeft stikstofdepositie met zekerheid geen negatieve invloed op de oppervlakte en kwaliteit van het leefgebied van de kwalificerende vogelsoorten. Het aspect stikstofdepositie wordt niet verder behandeld in dit beheerplan. Vanuit de instandhoudingsdoelen voor het Natura 2000-gebied Abtskolk & De Putten zijn er geen beperkingen voor bestaand gebruik of voor toekomstige plannen of projecten op het vlak van stikstofdepositie.

4 Beschrijving van het gebied

4.1 Algemene gebiedsbeschrijving

Het Natura 2000-gebied Abtskolk & De Putten is gelegen in de gemeenten Schagen en Bergen (Noord-Holland) en ligt direct achter de Hondsbossche duinen (langs de voormalige Hondsbossche Zeewering) tussen Camperduin en Petten (Figuur 4-1). Het gebied maakt deel uit van de Vereenigde Harger- en Pettermerpolder en de Zijpe- en Hazepolder, een oude Noord-Hollandse droogmakerij. Het zuiden en het midden van het gebied bestaan uit zeekleigronden die in het noorden overgaan in zandgronden. De Abtskolk & De Putten zijn de namen van een tweetal wateren in dit gebied die door kleiwinning in de jaren vijftig en zeventig zijn ontstaan. Het gebied kenmerkt zich door een divers karakter waarin natuur, cultuur en landbouw vervlochten zijn.

Abtskolk & De Putten is als geheel aangewezen onder de Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG) en beslaat een oppervlakte van circa 500 ha. Een van de bijzondere eigenschappen van het Natura 2000-gebied ten tijde van de aanwijzing was de aanwezigheid van zoute kwel via de Hondsbossche Zeewering en van zoete kwel uit het duingebied dat grenst aan de zuidrand van de polder. Na de aanleg van de Hondsbossche Duinen is deze zoute kwel afgenomen en is er meer sprake van verzoeting in het gebied. De destijds aanwezige abiotische variatie heeft geleid tot een grote afwisseling in vegetatie, waaronder de zilte- en overstromingsgraslanden in het westen van het gebied. Het gebied wordt verder gekenmerkt door reliëfrijke graslanden met slootjes en greppels in het zuiden, aantrekkelijk voor onder andere de zeldzame dwerggans, met een overgang naar meer reguliere, agrarisch beheerde en voedselrijke graslanden en een strakke verkaveling in het noorden. Dit reguliere grasland beslaat samen met de, als natuur beheerde wintergastenweides in het zuidoosten en kruiden- en faunarijke graslanden in het zuid- en noordwesten, een groot deel van het gebied.

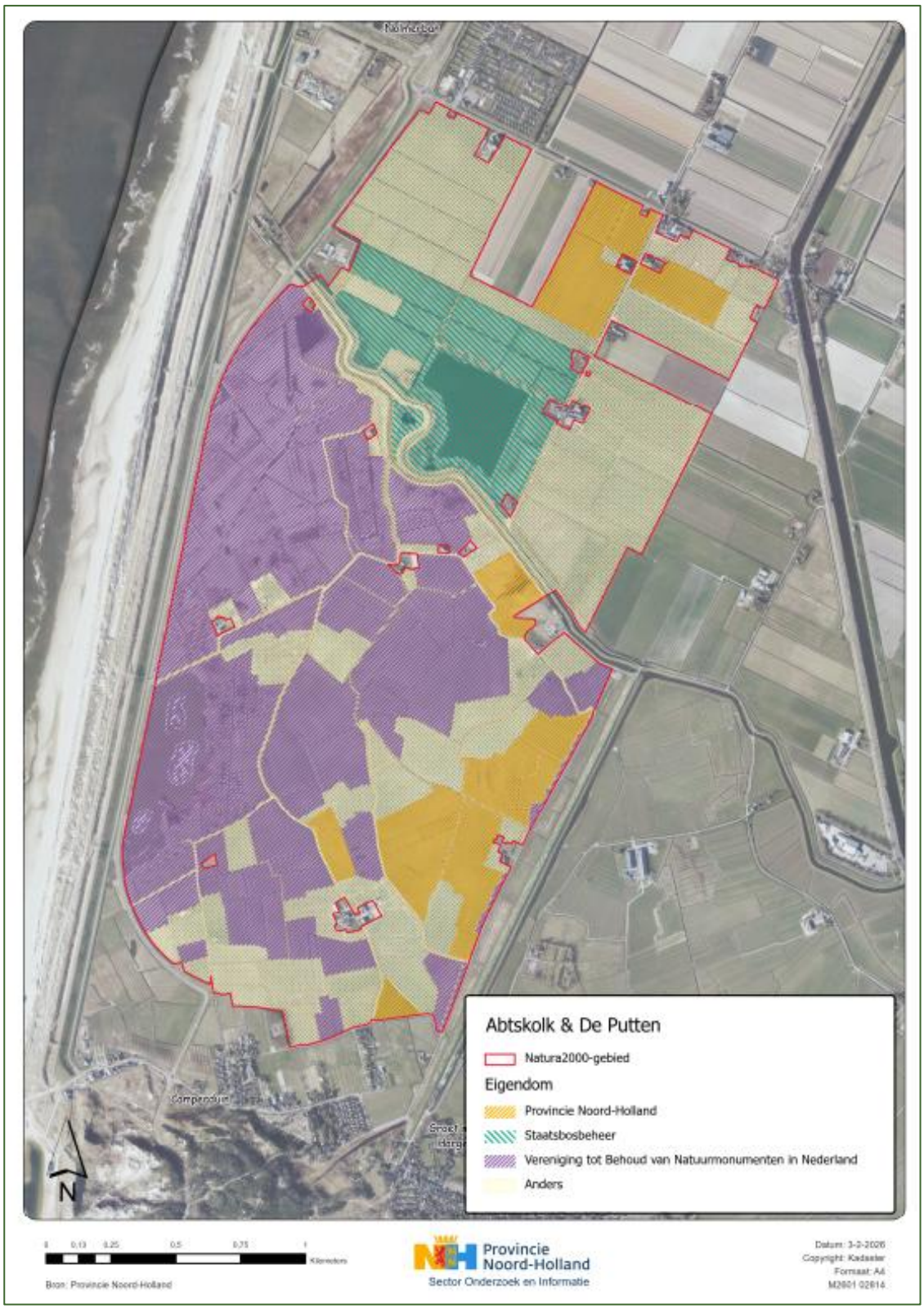
De verscheidenheid aan vegetatietypen en reliëf in combinatie met voldoende zoet- en brak water biedt geschikt habitat voor een groot aantal verschillende weide- en watervogels. Het gebied is specifiek aangewezen voor de kolgans, dwerggans, grauwe gans en smient die het gebied in de winterperiode gebruiken als rust- en foerageergebied. Daarnaast bieden de polders een geschikt broedbiotoop voor weidevogels zoals tureluur, kievit en (de beperkt voorkomende) grutto en winterhabitat voor goudplevieren. Daarnaast bieden de drie in 2015/2016 gerealiseerde schelpeneilandjes in De Putten een rust- en/of broedplaats voor vele VR-doelsoorten waaronder grote sterns, visdieven, kluten, lepelaars en aalscholvers.

Figuur 4-1 Topografische ligging N2000-gebied Abtskolk & De Putten (Altenburg & Wymenga, 2020).

4.2 Eigendom en beheer

Het gebied ligt in twee gemeenten. Het gebied onder de Zijperzeedijk, de Harger- en Pettemerpolder, ligt binnen de gemeentegrenzen van Bergen. Het gebied boven de Zijperzeedijk, rond de Abtskolk, ligt in de gemeente Schagen. Een belangrijk deel van het gebied is eigendom van de natuurorganisaties Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer en Provincie Noord-Holland. Andere partijen zijn het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (Hondsbossche- en Harger Vaart, dijken, Hargermolen) en particuliere eigenaren (Figuur 4-2).

Figuur 4-2 Eigendomssituatie Natura 2000-gebied Abtskolk & De Putten (Provincie Noord-Holland, 2026).

4.3 Landschapsecologische kwaliteiten

Abiotische gebiedskenmerken

Bodem en geomorfologie
Abtskolk & De Putten ligt in een historisch gevormd kust- en polderlandschap achter de Hondsbossche Duinen (voorheen Hondsbossche Zeewering) en omvat delen van de Zijpe- en Hazepolder en de Vereenigde Harger- en Pettemerpolder. De gronden zijn overwegend jonge zeekleiafzettingen op kalkloze klei met plaatselijk veenlagen. De zuidelijke en centrale delen bestaan uit zeeklei die naar het noorden overgaan in zandgronden.

Door kleiwinning in de jaren vijftig (De Putten) en zeventig (Abtskolk) zijn de plassen ontstaan die nu ecologisch belangrijke wateren vormen. Deze processen hebben samen met historische dijkdoorbraken en kreekvorming een gevarieerd reliëf opgeleverd in een anderszins weinig reliëfrijk polderlandschap (Provincie Noord-Holland (2021); Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (z.d.)).

Water en zoet-brak gradiënt
Een van de meest karakteristieke abiotische kenmerken is de aanwezigheid van zowel zoute kwel uit zee via de, toen Hondsbossche Zeewering en nu Hondsbosssche Duinen, als zoete kwel uit de omliggende duinen, wat resulteert in duidelijke zoet-brakgradiënten in het gebied (Beheerplan Abtskolk & De Putten, Provincie Noord-Holland, 2015). Deze gradiënten beïnvloeden zowel de chemie van het water (zoals chlorideconcentraties) als de vegetatiesamenstelling en ecosystemen binnen het polderlandschap.

Peilbeheer en kwelstromen worden beïnvloed door de waterhuishoudkundige sturing van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, wat samen met de externe kwelstromen zorgt voor een dynamisch watersysteem met variërende ontwateringsniveaus. Van belang is de diepte van het grondwater ten opzichte van het maaiveld (grondoppervlak): de ontwateringsdiepte. Het grootste deel van de Harger-en Pettemerpolder kent een zomerpeil van circa 1,48 meter beneden NAP en een winterpeil van circa 1,58 meter beneden NAP. De zilte graslanden vlak achter de zeewering hebben een zomer- en winter waterpeil van circa 1,53 en 1,58 meter onder NAP. De gronden ten noorden van de Abtskolk hebben een hoger waterpeil variërend van ongeveer een halve meter tot een meter onder NAP. De gebieden ten oosten van de Abtskolk hebben een zomerpeil van 1,65 meter beneden NAP en een winterpeil van 1,95 meter beneden NAP (Peilbesluit Zijpe en Hazepolder / Harger- en Pettemerpolder, HHNK, 2010; 2016).

Biotische gebiedskenmerken

Vegetatie en habitattypen
De variabele abiotische omstandigheden, met name de zoet-brakke gradiënt, hebben geleid tot een diversiteit aan vegetatietypen. Langs de voet van de Hondsbossche Zeewering zijn binnendijkse zilte graslanden ontstaan die ecologisch zeldzaam zijn voor het Nederlandse vasteland. Bij De Putten groeien op de kale, vochtige plekken typische pioniersoorten zoals zeekraal en schorrenkruid. Iets hoger op de drogere delen gaan deze over in zoutminnende graslanden met planten zoals gewoon kweldergras en Engels gras. Al deze plantensoorten zijn kenmerkend voor de zoute en brakke omstandigheden in dit gebied.

In de agrarische delen en graslanden in de polders komen soorten voor die passen bij natte en vochtige omstandigheden, soms beïnvloed door beperkte zoute invloeden. De slootvegetatie weerspiegelt deze variatie met zowel brakwaterindicatoren als vegetatie die past bij zoet kwelwater. Door de combinatie van open grasland, variatie in waterpeil en zout-brakke overgangszones ontstaat een gevarieerd vegetatiemozaïek. Het gebied bevat extensieve graslanden, brakke vegetaties en kleine moeraszones, waarbij de klassieke haloserie (zouttolerante plantenreeks) zichtbaar is (Natura 2000-gebieden van Zee en kust, 2009; Beheerplan Abtskolk & De Putten, Provincie Noord-Holland, 2015).

Avifauna en andere fauna
Dankzij de open wateren en graslanden heeft het gebied een belangrijke functie voor vogels. Het gebied is van groot belang als pleisterplaats en foerageergebied voor tal van watervogels, weidevogels en doortrekkende soorten. Grote sterns, kluten, bontbekplevieren en diverse meeuwensoorten broeden of verblijven in en rond de Putten en de Abtskolk. Het fungeert ook als foerageergebied voor lepelaar, smient, kleine zwaan, goudplevier en andere trekvogels, met aantallen tot enkele duizenden exemplaren in trek- en winterperioden. In 2015 zijn in de Putten bovendien schelpeneilandjes aangelegd die dienen als broed- en slaapplaatsen voor kustbroedvogels (Natuurmonumenten, 2015). Daarnaast is het gebied een belangrijk winterrust- en foerageergebied voor ganzen zoals grauwe gans, kolgans en de zeldzame dwerggans, waarmee Abtskolk & De Putten zijn status als Vogelrichtlijngebied heeft gekregen.

Samenhang met Zwanenwater en Pettemerduinen
Het Vogelrichtlijngebied Abtskolk & De Putten hangt landschappelijk en ecologisch samen met het Vogelrichtlijngebied Zwanenwater. Het Zwanenwater biedt met haar twee grote duinmeren (Eerste en Tweede Water) een veilige slaap- en rustplaats voor veel vogelsoorten. Terwijl het polderlandschap van Abtskolk & De Putten voor veel soorten als foerageerplek dient en als broedplek voor weidevogels.
Beide gebieden zijn aangewezen voor de dwerggans (niet-broedvogel). Deze soort benut het Zwanenwater voornamelijk als slaap- en rustgebied en gebruikt Abtskolk & De Putten zowel voor foerageren als voor rust en slapen. Daarnaast maken twee beschermde doelsoorten van het Zwanenwater & Pettemerduinen, lepelaar (broedvogel) en slobeend (niet-broedvogel) ook gebruik van de polders van Abtskolk & De Putten. Zo foerageert de lepelaar (broedvogeldoelstelling Zwanenwater) in de polders, terwijl de slobeend (niet-broedvogeldoelstelling Zwanenwater) daar als weidevogel tot broeden komt. Tenslotte heeft de kolgans een instandhoudingsdoelstelling in Abtskolk & De Putten, waar de soort foerageert, maar maakt de soort gebruik van het Zwanenwater (en Markermeer) als slaapplaats.

Het voorkomen en succes van de doelsoorten is mede afhankelijk van de kwaliteit en draagkracht van het totale samenhangende leefgebied. Om die reden wordt in dit beheerplan, waar nodig, ook rekening gehouden met eventuele knelpunten voor doelsoorten die zich voordoen in het nabijgelegen Vogelrichtlijngebied Zwanenwater. Vooralsnog lijkt de functie van Abtskolk & De Putten als foerageergebied voor Vogelrichtlijnsoorten geen knelpunt te bevatten voor zowel soorten met een instandhoudingsdoel in het Zwanenwater & Pettemerduinen als Abtskolk & De Putten. In het kader van het Natura 2000-beheerplan Abtskolk & De Putten is de draagkracht van het gebied als foerageergebied voor grasetende (niet-)broedvogels onderzocht. Hieruit blijkt dat deze voldoende is. Een aandachtspunt is wel dat verschralingsbeheer wordt toegepast in Abtskolk & De Putten. Hierdoor kan op termijn de draagkracht van het gebied mogelijk afnemen, al is dit nog niet aan de orde. Tijdens elke evaluatie wordt de draagkracht beoordeeld om deze ontwikkelingen in de gaten te houden.

Ecologische dynamiek
De combinatie van open water, natte graslanden, brakke én zoete wateren, actief natuurbeheer en omliggend agrarisch gebruik creëert een ecologisch dynamisch systeem. De wisselende hydrologische omstandigheden, de aanwezigheid van zowel zoute invloeden als zoete kwel, en de verweving van rustgebieden met voedselrijke agrarische percelen dragen bij aan een mozaïek van habitats die van groot belang zijn voor de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied.

Cultuurhistorische en landschappelijke waarden
Het landschap is historisch gevormd door natuurlijke en menselijke processen: zee-invloeden, bedijkingen, droogmakerijen en eeuwenlang agrarisch gebruik. De deelgebieden verschillen in verkaveling: de Harger- en Pettemerpolder heeft een grillig, historisch slotenpatroon, terwijl de Zijpe- en Hazepolder een rechtlijnig, droogmakerijpatroon (o.a. eind 16de eeuw) heeft. Deze contrasten dragen bij aan de cultuurhistorische waarde en openheid van het landschap, versterkt door de ligging ten opzichte van de Hondsbossche Duinen. Actief natuurbeheer en omliggend agrarisch gebruik

versterkt de landschappelijke en ecologische waarden (Beheerplan Abtskolk & De Putten, Provincie Noord-Holland, 2015).

4.4 Uitwerking Natura 2000-doelen

Instandhoudingsdoelstellingen
Het gebied Abtskolk & De Putten kwalificeert zich voor aanwijzing onder de Vogelrichtlijn vanwege de aanwezigheid van graslanden, zoete en brakke wateren die als geheel het leefgebied (rust- en foerageergebied) vormen van de niet-broedvogels te weten de dwerggans (artikel 4, lid 1, Richtlijn 79/409/EEG) en de kolgans, grauwe gans en smient (artikel 4, lid 2, Richtlijn 79/409/EEG).

Het Natura 2000-gebied is binnen het aanwijzingsbesluit aangewezen voor vier soorten niet-broedvogels: dwerggans, kolgans, grauwe gans en smient. Voor deze soorten gelden instandhoudingsdoelstellingen gericht op het behoud van de omvang en kwaliteit van het leefgebied, zodanig dat een draagkracht wordt geborgd voor populaties met een gemiddeld seizoensmaximum van respectievelijk 20 dwergganzen, 1.000 kolganzen, 1.600 smienten en 600 grauwe ganzen.

Tabel 4-2 Instandhoudingsdoelen (ISHD) voor Natura 2000-gebied Abtskolk & De Putten.
(Functie f = foerageergebied, r = rustplaats)

Soort	ISHD	Populatiewaarde	Functie	Omvang leefgebied	Kwaliteit leefgebied
A041 – Kolgans	1.000	Maximum	f	=	=
A042 – Dwerggans	20	Maximum	f,r	=	=
A043 – Grauwe gans	600	Maximum*	f	=	=
A050 - Smient	1.600	Maximum*	f,r**	=	=

*: *Het in de voorgaande kolom genoemde aantal voor de instandhoudingsdoelstelling betreft het gemiddelde seizoensmaximum (het gemiddelde van de hoogste aantallen die over meerdere jaren zijn geteld). Het aanwijzingsbesluit is hierin leidend, ook indien andere bronnen, zoals natura2000.nl, hiervan afwijken.*
**: *Functie is weergegeven als foerageergebied en rustplaats, ondanks dat bronnen zoals natura2000.nl hierin afwijken. Het aanwijzingsbesluit is hierin leidend.*

Kernopgaven
Voor de realisatie van de landelijke Natura 2000-doelen zijn aan alle Natura 2000-gebieden kernopgaven toebedeeld. De kernopgaven zijn opgesteld om doelen voor habitat- en vogelrichtlijnsoorten per Natura 2000-gebied te focussen en concretiseren. Aan Natura 2000-gebied Abtskolk & De Putten zijn onderstaande kernopgaven toegekend (Tabel 4-3):

Tabel 4-3 Kernopgaven

Kernopgave	Beschrijving
Opgave landschappelijke samenhang en interne compleetheid (N2000-landschap Meren en moerassen)	Behoud en herstel van samenhang tussen slaapplaatsen en foerageergebieden in het bijzonder voor grasetende watervogels. Hierbij is het van belang dat er een goede interne en externe ecologische verbinding en ruimtelijke samenhang bestaat tussen de foerageergebieden en slaapplaatsen, met name voor grasetende watervogels.
Plas-dras situaties (4.11) voor smienten A050	Voor deze kernopgave is het van belang dat er voldoende plas-dras situaties aanwezig zijn, of blijven behouden in het gebied, die kunnen dienen als leefgebied voor de smient. Plas-drasachtige omstandigheden worden in het algemeen met name aangetroffen in laaggelegen beheertypen zoals wintergastenweiden en (zilt-)overstromingsgraslanden, waar tijdelijk hoge waterstanden kunnen voorkomen. Ook in laagtes en greppels van kruiden- en faunarijk grasland kan het bij hoge grondwaterstanden tijdelijk nat of ondiep geïnundeerd zijn.

4.5 Samenvatting evaluatie

Inleiding
Het huidige beheerplan is in de periode van 2025-2026 geëvalueerd (Sweco, 2026; zie bijlage 5). In de evaluatie zijn de staat van instandhouding, de aantallen, de omvang en kwaliteit van de leefgebieden geëvalueerd. In de evaluatie is onderzocht in hoeverre het gebied geschikt is gebleven voor bovenstaande soorten op basis van de vastgestelde instandhoudingsdoelen voor dit Natura 2000-gebied, en of tot op heden het gebied nog voldoet aan de draagkracht voor de soorten op basis van het landgebruik, ontwikkelingen binnen het landgebruik, verstoringsbronnen en andere mogelijke factoren. Vervolgens is per doelsoort een eindoordeel geformuleerd op basis van de NDA-systematiek.

Staat van instandhouding, doelbereik en trends per soort
In de evaluatie is geconcludeerd dat de draagkracht van het gebied momenteel voldoende is om de instandhoudingsdoelen te behouden, ondanks verschuivingen in vegetatie- en beheertypen die gericht zijn op verschraling en biodiversiteitsverbetering. Er zijn geen duidelijke knelpunten of ingrijpende habitatveranderingen vastgesteld die de doelsoorten op dit moment in hun voortbestaan binnen het gebied bedreigen. Wel is het van belang om veranderingen in verschuivingen in vegetatie- en beheer-typen en huidig gebruik (recreatie, luchtverkeer, fauna- en agrarisch-beheer, etc.) en doelsoorten te (blijven) monitoren, aangezien deze factoren van invloed kunnen zijn op de voedselbeschikbaarheid en ruimtegebruik van de doelsoorten op langere termijn. Ook de instandhoudingsdoelen voor de doelsoorten worden op dit moment over het algemeen behaald. Hieronder is dit per beschermde soort beschreven, gekoppeld aan een doelbereikbeoordeling. Tenslotte zijn de resultaten samenvattend weergegeven in tabel 4-4.

Kolgans (A041)
De aantallen **(niet-broedende) foeragerende kolganzen (A041)** in Abtskolk & De Putten liggen ruim boven het instandhoudingsdoel van 1.000 exemplaren. Hoewel de landelijke aantallen sinds 2012/2013 een lichte daling hebben vertoond, blijft in het Natura 2000-gebied zelf een lichte (niet-significante) toename zichtbaar. Hoewel de kwaliteit van geschikt foerageergebied is afgenomen als gevolg van de verandering in beheer(typen), is binnen het Natura 2000-gebied voldoende geschikt foerageerhabitat aanwezig. De draagkracht voor de kolgans is zowel in 2020 als in 2025 toereikend. Er zijn ook geen knelpunten bekend voor het behalen van de doelstellingen voor deze soort. Dit samen wijst op het behalen van de doelstelling voor de kolgans. Aanvullende beheermaatregelen zijn in huidige situatie niet nodig. Wel is het van belang om de toekomstige ontwikkeling van landgebruik te monitoren (zie hoofdstuk 10 voor verdere toelichting). Op termijn is eventueel een ruimtelijke en/of kwantitatieve afbakening van verschillende vormen van natuurbeheer (in relatie met deze gebieden) nodig, aangezien een verdere afname van regulier grasland en wintergastenweide de draagkracht voor de kolgans kan beïnvloeden. Verdere aanvullende maatregelen zijn voor nu niet nodig. Het eindoordeel voor deze doelsoort is **'ja'**.

Dwerggans (A042)
De aantallen foeragerende **(niet-broedende) dwergganzen (A042)** in Abtskolk & De Putten liggen nog steeds boven het instandhoudingsdoel van 20 individuen, ondanks de significante afname in de afgelopen twaalf seizoenen. Deze recente daling hangt samen met veranderingen van de broedpopulatie in het buitenland en met jaarlijkse verschuivingen in de verspreiding binnen Nederland. De populatie vertoont sinds 1989 een significante toename van meer dan 5%.

Uit de evaluatie blijkt dat het gebied op dit moment voldoende geschikt foerageerhabitat biedt voor de dwerggans. Hoewel specifieke telgegevens van rustgebieden ontbreken, wijzen de bevindingen van het landgebruik en onveranderde verstoring erop dat de rustplaatsen van de dwerggans niet wezenlijk zijn gewijzigd. Knelpunten in het leefgebied zijn niet vastgesteld en worden op basis van de huidige situatie ook niet verwacht. Wel is het, zeker gezien de kwetsbaarheid van de populatie, van belang om de effecten van toekomstige veranderingen in agrarisch gebruik en mogelijke toename in recreatieve verstoring te monitoren, omdat deze factoren de voedselbeschikbaarheid en

het gebruik van het gebied door de dwerggans in de toekomst kunnen beïnvloeden. Hierbij is monitoring van foerageer- en rust-/slaap- gebieden van deze soort en eventueel een ruimtelijke en/of kwantitatieve afbakening van verschillende vormen van natuurbeheer (in relatie met deze gebieden) nodig om het behalen van de doelen op lange termijn te waarborgen. Verder is een onderzoek naar foerageergedrag (dieet eisen) van dwerggans nodig (zie hoofdstuk 10). Verdere aanvullende maatregelen zijn voor nu niet nodig. Het eindoordeel voor deze doelsoort **'ja'**.

Grauwe gans (A043
De aantallen **(niet-broedende) foeragerende grauwe ganzen (A043)** in Abtskolk & De Putten voldoen momenteel aan het instandhoudingsdoel van 600 individuen, met een gemiddeld seizoensmaximum van circa 713 exemplaren in recente jaren. Hoewel over de gehele periode sinds 1992 geen significante trend zichtbaar is, is in de afgelopen twaalf seizoenen sprake geweest van een significante afname. Desondanks biedt het leefgebied op dit moment nog steeds voldoende draagkracht, wat wordt bevestigd door het gemiddelde seizoensmaximum dat boven de instandhoudingsdoelstelling ligt. Er zijn verder geen aanwijzingen voor knelpunten of ingrijpende veranderingen in kwaliteit van het foerageergebied. Wel kan de verschuiving in beheertypen en toekomstig landgebruik invloed hebben op het voedselaanbod en de draagkracht op langere termijn. Het is daarom belangrijk om de ontwikkelingen in het beheer en agrarisch gebruik te blijven monitoren en is eventueel een ruimtelijke en/of kwantitatieve afbakening van verschillende vormen van natuurbeheer (in relatie met deze gebieden) nodig om het behalen van de doelen op lange termijn te waarborgen (zie hoofdstuk 10). Verdere aanvullende maatregelen zijn voor nu niet nodig. Het eindoordeel voor deze doelsoort is **'ja'**.

Smient (A050)
De aantallen **(niet-broedende) foeragerende smienten (A050)** in Abtskolk & De Putten liggen gemiddeld ruim boven het instandhoudingsdoel van 1.600 individuen (>2x ISHD), ondanks dat de kwaliteit van geschikt foerageergebied afgenomen is als gevolg van de verandering in beheer(typen). Het instandhoudingsdoel wordt niet elk jaar bereikt, wat niet te wijten is aan lokale factoren binnen Abtskolk & De Putten en ook kenmerkend is voor deze soort. Hoewel specifieke telgegevens in rustgebieden ontbreken, wijzen de bevindingen van het landgebruik en onveranderde verstoring erop dat de rustplaatsen van de smient niet wezenlijk zijn gewijzigd.

Het leefgebied biedt op dit moment voldoende draagkracht en er zijn geen aanwijzingen voor knelpunten of ingrijpende veranderingen in habitatkwaliteit. Wel is het van belang om de toekomstige effecten van wijzigingen in landgebruik en beheer op de draagkracht van het gebied te blijven monitoren, en is de monitoring van foerageer- en rust-/slaap- gebieden van deze soort en eventueel een ruimtelijke en/of kwantitatieve afbakening van verschillende vormen van natuurbeheer (in relatie met deze gebieden) nodig om het behalen van de doelen op lange termijn te waarborgen (zie hoofdstuk 10). Verdere aanvullende maatregelen zijn voor nu niet nodig. Daarom is het eindoordeel voor deze doelsoort **'ja'**.

Tabel 4-4 Samenvatting doelbereik en trends van doelsoorten en omvang en kwaliteit leefgebied in Abtskolk & De Putten (+ = toename van <5%, ++ = toename van > 5%, - = afname van < 5%, - - = afname van > 5%, 0 = geen trend, ? = onbekend), (Sweco, 2025).

NIET-BROEDVOGELS	**POPULATIE**			**OMVANG EN KWALITEIT LEEFGEBIED**		
	Trend (vanaf 1989)	**Trend** (laatste 12 jaar)	**Doelbereik gehaald?**	**Trends** (omvang/kwaliteit)	**Doelbereik gehaald?**	**Eindoordeel**
A040 – Kolgans Functie: foerageren	++	0	Ja	0/-	Ja*	Ja
A041 – Dwerggans Functie: foerageren en slaap- en rustplaats	++	- -	Ja	0/?	Ja	Ja
A042 – Grauwe gans Functie: foerageren	0	- -	Ja	0/-	Ja*	Ja
A050 – Smient Functie: foerageren en slaap- en rustplaats	0	+	Ja	0/-	Ja*	Ja

*: *Er is sprake van een afname in de kwaliteit van het foerageergebied voor de soort, maar uit de analyse blijkt dat er momenteel nog voldoende geschikt foerageergebied beschikbaar is om aan de behoefte van de soort te voldoen. Op dit moment is er daarom geen aanvullende opgave noodzakelijk.*

5 Knelpunten en maatregelen

In dit hoofdstuk zijn voor de instandhoudingsdoelen en de kernopgaven die voor dit gebied gelden de knelpunten uitgewerkt en maatregelen geformuleerd die nodig zijn om deze te realiseren of te behouden. Daarbij wordt ingegaan op de doelsoorten kolgans, dwerggans, grauwe gans en smient, en de kernopgaven.

5.1 Knelpunten

De evaluatie van het vorige beheerplan constateerde in de huidige situatie geen concrete knelpunten voor het behalen van de Natura 2000-doelen. De instandhoudingsdoelstellingen (ISHD) van Natura 2000 worden momenteel behaald, met aantallen veelal ruim boven de doelaantallen. Aanvullend laten draagkrachtberekeningen zien dat er binnen het gebied voldoende foerageergebied beschikbaar blijft voor deze soorten, ondanks verschuivingen naar vegetatie- en beheertypen die gericht zijn op het behalen van de doelen van de beheertypen van de NNN (verschraling) en verbetering van de biodiversiteit. De voorziene uitbreiding van kruiden- en faunarijke graslanden mag niet leiden tot een knelpunt voor het behouden van de ISHD of tot problemen rond vergunningverlening en is verenigbaar met de Natura 2000-doelstellingen van het gebied.

Er is geen significante achteruitgang van ‘plas-dras’-habitats voor de smient vastgesteld, en de samenhang tussen de slaapplaatsen en foerageergebieden van grasetende vogels, zowel binnen Abtskolk & De Putten als met de omliggende Natura 2000-gebieden, blijft behouden. Er zijn dan ook geen duidelijke knelpunten of ingrijpende habitatveranderingen die voortbestaan van de doelsoorten binnen het gebied momenteel bedreigen.

5.2 Maatregelen

Geen aanvullende maatregelen
Voor de komende beheerperiode zijn geen aanvullende maatregelen noodzakelijk voor het behoud van de instandhoudingsdoelstellingen. Er zijn geen concrete knelpunten en de draagkracht van het gebied voor de aangewezen doelsoorten is voldoende voor het behalen van de instandhoudingsdoelen. Regulier beheer ten behoeve van wintergasten, waaronder bijvoorbeeld dat graslanden kort de winter ingaan, is noodzakelijk en op dit moment voldoende om de instandhoudingsdoelstellingen voor deze soorten te behouden.

Wel aandachtspunten en aanbevelingen
In de evaluatie zijn er wel enkele aandachtspunten en aanbevelingen naar voren gekomen die navolging verdienen.

Monitoring voor vergroten inzicht (on)mogelijkheden verschuiving naar kruiden- en faunarijk grasland
Onderzoek naar in hoeverre verschraling ten behoeve van meer biodiversiteit doorgezet kan worden is nodig om inzicht te hebben of de instandhoudingsdoelen op lange termijn behouden kunnen blijven. Monitoring van leefgebieden is hiervoor cruciaal. De huidige monitoring is sterk gebaseerd op globale kaarten. Het is wenselijk de daadwerkelijk locaties vast te leggen waar de overwinterende ganzen in het gebied verblijven. Het opstellen van een productiviteitskaart en/of structureel uitvoering

van graslandfasen-kartering is nodig voor de verbetering van de monitoring. Verdere uitwerking van deze monitoring is opgenomen in hoofdstuk 10.

Monitoring dwerggans en beschikbaarheid van ruimtelijke data
Onderzoek naar de relatie tussen de dwerggans en het leefgebied (foerageergebieden en slaapplaatsen) is wenselijk om de habitatbehoeften van de soort beter in kaart te brengen. Puntsgewijze SOVON-data uit de maandelijkse tellingen geven inzicht in de verspreiding van de dwerggans en andere soorten, waarbij de kwaliteit van de tellingen van belang is. NDFF biedt onvoldoende detail om de exacte locaties van waarnemingen vast te stellen. Verdere uitwerking van deze monitoring is opgenomen in hoofdstuk 10.

Monitoring huidig gebruik
Voor een aantal vormen van huidig gebruik is nog onvoldoende inzicht aanwezig in de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen. Het is daarom van belang de ontwikkeling van potentieel verstorende activiteiten, zoals laagvliegend luchtverkeer, dronegebruik en loslopende honden, te monitoren en de relatie met verstoring van doelsoorten nader te onderzoeken. Dit is van belang om te kunnen beoordelen in hoeverre deze activiteiten (mogelijk) effect hebben op de instandhoudingsdoelen en of bijsturing in beheer nodig is. Verdere uitwerking van deze monitoring is opgenomen in hoofdstuk 10.

Handhaving en toezicht
Voor verschillende potentieel verstorende activiteiten, zoals recreatief gebruik en helikoptervluchten, is blijvende aandacht voor toezicht en handhaving noodzakelijk. De uitdaging hierin zit in de beperkte capaciteit. In principe ligt de verantwoordelijkheid bij de provincie. Het voorstel vanuit de werkgroep is dat er een jaarlijkse bijeenkomst wordt georganiseerd voor afstemming tussen betrokken partijen. Daarnaast kan er structuur aangebracht worden in het bijhouden van meldingen en knelpunten, zodat er minder incidentele signalen of anekdotisch bewijs moet worden ingezet om knelpunten aan te kaarten.

Organiseren van een jaarlijks veldbezoek met betrokken partijen
Dit gebeurt nu incidenteel, maar er is behoefte aan een structurele afspraak hierover.

6 Huidig gebruik

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zijn de resultaten van de beoordeling en toetsing huidig gebruik samengevat. In de beoordeling en toetsing van het huidige gebruik is nagegaan of de activiteiten die in het vorige beheerplan (periode 2015-2027) als niet-vergunningplichtig of vrijgesteld zijn opgenomen, ook in het huidige beheerplan opnieuw als niet-vergunningplichtig of vrijgesteld kunnen worden opgenomen. De volledige vrijstellingstoets is opgenomen in bijlage 3. Nieuwe activiteiten worden niet in het beheerplan beoordeeld. Initiatiefnemers zijn zelf verantwoordelijk om na te gaan of sprake kan zijn van een strijdigheid met de Natura 2000-instandhoudingsdoelen en dienen zo nodig een voortoets of passende beoordeling uit te (laten) voeren en een vergunning aan te vragen.

De toetsing voor het huidig gebruik in dit beheerplan is uitgevoerd op het niveau van een 'voortoets'. Als significante effecten van het gebruik op voorhand zijn uitgesloten, met of zonder voorwaarden, kan het gebruik ongewijzigd en vergunningvrij worden voortgezet. Voor het gebruik waarbij effecten niet (van tevoren) zijn uit te sluiten geldt dat dit gebruik vergunningplichtig is.

Voor alle activiteiten geldt de voorwaarde dat zij in aard, omvang, intensiteit en tijd niet in betekenende mate mogen wijzigen ten opzichte van de getoetste situatie. Bij wijzigingen dient de beoordeling opnieuw te worden uitgevoerd om vast te stellen of significante effecten op de instandhoudingsdoelstellingen op voorhand kunnen worden uitgesloten.

Juridisch kader toetsing huidig gebruik

Binnen het juridisch kader worden de begrippen 'bestaande rechten' en 'huidig gebruik' gehanteerd. Onderstaand worden deze begrippen nader toegelicht.

Bestaande rechten zijn aan de orde als er ten tijde van de aanmelding van een Natura 2000-gebied op grond van de milieuregelgeving of andere regelgeving vergunde rechten waren om bepaalde activiteiten uit te voeren. Vanwege diverse rechterlijke uitspraken is het alleen nog vergunningvrij wanneer het gebruik sinds de Europese referentiedatum niet is gewijzigd. Voor bestaande rechten waarvan het gebruik is gewijzigd of dat wisselt in omvang, locatie en/of tijdstip geldt wél een vergunningplicht bij mogelijk significante negatieve effecten op de Natura 2000-doelen .

Het is niet altijd mogelijk om aan te tonen dat sprake is van al dan niet gewijzigd gebruik of dat een activiteit na aanwijzing van de betreffende Natura 2000-gebieden is gewijzigd of gestart. Daarom zijn in de beheerplannen alle bij de provincie bekende (menselijke) activiteiten die in en om het gebied plaatsvinden getoetst. Dit type gebruik noemen we het **'huidig gebruik'**.

6.2 Toetsing huidig gebruik

6.2.1 Actualisatie huidig gebruik

In en rond Abtskolk en de Putten vinden diverse activiteiten plaats. Het gebied wordt grotendeels beheerd als natuurgebied. De eerste stap van deze toetsing betreft een beschrijving van de activiteiten die plaatsvinden in en direct om het Natura 2000-gebied. Alle (menselijke) activiteiten die mogelijk invloed kunnen hebben op de Natura 2000-doelen zijn daarbij relevant. Uitgangspunt is de beschrijving van de activiteiten in het beheerplan voor de periode 2015-2027. Aanvullend is deze lijst geactualiseerd. Op deze manier komen ook nieuwe of gewijzigde activiteiten in het gebied in beeld. Informatie over het huidig gebruik zijn afkomstig uit het beheerplan voor de periode 2015-2027, overheden en terreinbeheerders. De resultaten van de toetsing zijn samengevat in tabel 6.1. Een uitgebreide beschrijving van de toetsing is opgenomen in bijlage 3.

Reeds vergunde projecten en illegaal gebruik zijn geen onderdeel van de toetsing huidig gebruik. Daarnaast geldt voor bestaande vergunningen dat deze buiten het beoordelingskader van huidig gebruik vallen. Deze zijn via het reguliere onderzoeks- en vergunningenspoor vergund.

6.2.2 Indeling in categorieën

Bij de inventarisatie en beoordeling van het huidige gebruik in en om Abtskolk en de Putten zijn alle bekende activiteiten meegenomen. De activiteiten zijn ingedeeld in 10 groepen.

1. Natuurbeheer
2. Faunabeheer & Schadebestrijding
3. Waterbeheer
4. Bestrijding muskusratten en beverratten
5. Landbouwkundig gebruik
6. Recreatie (land- en waterrecreatie)
7. Verkeer
8. Industrie, gaswinning en gebruik bedrijventerrein
9. Wonen
10. Overig

Uitgangspunt voor de toetsing van deze activiteiten is dat ze de realisatie van de Natura 2000-doelen niet in de weg mogen staan. Bij de beoordeling van de activiteiten zijn de volgende categorieën gehanteerd:

1	*Vergunningplichtige activiteiten zonder specifieke voorwaarden* Onder deze categorie vallen vergunningplichtige activiteiten waarvoor het beheerplan als vrijstelling van de vergunningplicht geldt zonder dat specifieke voorwaarden nodig zijn. Dit betreft activiteiten met mogelijk significante gevolgen, waarbij uit een passende beoordeling is gebleken dat geen significante effecten zullen optreden. Voor deze activiteiten geldt de generieke voorwaarde dat de activiteiten niet in betekenende mate mogen wijzigen, anders 'herleeft' de vergunningplicht.
2	*Vergunningplichtige activiteiten met specifieke voorwaarden* Voor bepaalde vergunningplichtige activiteiten geldt het beheerplan eveneens als vrijstelling van de vergunningplicht, maar alleen indien specifieke voorwaarden opgevolgd worden. Dit betreft activiteiten met mogelijk significante gevolgen, waarbij uit een passende beoordeling is gebleken dat er geen significante effecten zullen optreden, mits specifieke voorwaarden opgevolgd worden. Houdt men zich niet aan deze voorwaarden of wijzigen de activiteiten in betekenende mate, dan 'herleeft' de vergunningplicht.
3	*Activiteiten die afzonderlijk vergunningplichtig zijn en blijven* Voor deze activiteiten vormt het beheerplan geen vrijstelling van de vergunningplicht. Deze activiteiten blijven dus gewoon vergunningplichtig. Vergunninghouders moeten zich aan de voorwaarden van de vergunning houden, anders wordt artikel 8,74b, lid 1 van het Besluit kwaliteit leefomgeving overtreden. Na het verstrijken van de geldigheid van de vergunning zal opnieuw een vergunningprocedure gestart moeten worden.
4	*Activiteiten die in huidige vorm of onder voorwaarden niet vergunningplichtig zijn* Voor deze activiteiten geldt dat in dit beheerplan met een voortoets is bekeken of bij de uitvoering van de activiteit een negatief effect kan ontstaan. Voor sommige activiteiten geldt dat effecten kunnen worden uitgesloten als de activiteiten op dezelfde wijze worden voortgezet. Voor andere activiteiten gelden voorwaarden. Deze activiteiten zijn onderverdeeld in twee categorieën, 4a en 4b.
4a	*Niet vergunningplichtige activiteiten zonder specifieke voorwaarden* Dit zijn de activiteiten die in hun huidige vorm niet vergunningplichtig zijn én geen of geen negatieve effecten hebben op het bereiken van de Natura 2000-doelen. Deze activiteiten hebben over het algemeen geen relatie met de Natura 2000-doelen. Er zijn dan ook geen beperkingen of maatregelen nodig, mits de activiteiten op dezelfde wijze worden voortgezet. Ook de (beheer)maatregelen die voor Natura 2000-doelen worden getroffen kunnen zonder vergunning plaatsvinden en worden ingedeeld in deze categorie.
4b	*Niet vergunningplichtige activiteiten met specifieke voorwaarden*

	Hieronder vallen alle activiteiten die – ten tijde van de toetsing en in de huidige vorm – op zichzelf geen significant effect hebben op de Natura 2000-doelen, maar die bij autonome ontwikkeling en/of in combinatie met andere activiteiten en/of zonder specifieke voorwaarden wel een negatief (rest-)effect kunnen hebben. Hiervoor worden in het beheerplan inhoudelijke voorwaarden opgenomen waardoor deze effecten worden voorkomen. Ook het (juridische) bestaand gebruik (bestaande rechten) zoals omschreven in paragraaf 1 onder 'Juridisch kader huidig gebruik) kan onder deze categorie vallen.

Samenvatting huidig gebruik

In de onderstaande tabel zijn de activiteiten en beoordelingen van het huidig gebruik samengevat. De volledige beoordelingen en voorwaarden zijn opgenomen in Bijlage 3.

Tabel 6-1 Samenvatting beoordeling huidig gebruik op basis van de beoordelingen in Bijlage 3.

Activiteit	Significante effecten uit te sluiten?	Categorie
Natuurbeheer		
Graslandbeheer TBO's	Ja	4a
Graslandbeheer particulieren	Ja, onder voorwaarden	4b
Beheer schelpeneilanden	Ja	4a
Boom- en rietbeheer	Ja	4a
Toezicht, onderzoek en soortgericht beheer	Ja	4a
Exotenbestrijding en -beheersing	Ja, onder voorwaarden	4b
Faunabeheer en schadebestrijding		
Faunabeheer en schadebestrijding	Ja, onder voorwaarden	4b
Waterbeheer		
Vigerend peilbeheer	Ja	4a
Herziening peilbesluiten	Nee	3
Schouw, onderhoud, kleinschalig schonen en baggeren van oppervlaktewateren	Ja, onder voorwaarden	4b
Kleinschalig onderhoud aan waterhuishoudkundige werken (waaronder de Hargermolen) en recreatieve objecten, en maaiwerkzaamheden aan dijken	Ja, onder voorwaarden	4b
Snoeien, dunnen en verwijderen van opslag	Ja	4a
Aanbrengen en herstellen van beschoeiing ten behoeve van oeverbehoud/herstel en voorkomen afkalving	Ja, onder voorwaarden	4b
Monitoring en ecologisch onderzoek ten behoeve van waterbeheer	Ja, onder voorwaarden	4b
Exotenbestrijding en -beheersing	Ja, onder voorwaarden	4b
Overige activiteiten in het kader van waterbeheer: aanleg natuurvriendelijke oevers	Ja, onder voorwaarden	4b
Overige activiteiten in het kader van waterbeheer: aanleg riolering	Nee	3
Bestrijding muskusratten, beverratten en mollen		
Bestrijding muskusratten, beverratten en mollen	Ja, onder voorwaarden	4b
Landbouwkundig gebruik		
Veehouderij, beweiding, maaien en bemesting	Ja, onder voorwaarden	4b

Activiteit	Significante effecten uit te sluiten?	Categorie
Gewasbewerking	Ja	4a
Bestaande drainage en onderhoud aan drainage	Ja, onder voorwaarden	4b
Omzetting of scheuren van grasland	Nee	3
Overige reguliere agrarische werkzaamheden	Ja	4b
Overige activiteiten in het kader van landbouwkundig gebruik (aanleg nieuwe drainagevoorzieningen)	Nee	3
Recreatie (land- en waterrecreatie)		
Wandelen, fietsen en rijsport	Ja	4a
Luchtgebonden recreatief gebruik	Ja, onder voorwaarden en met uitzondering van recreatief dronegebruik	4b
Dagrecreatie	Ja	4a
Excursies/tochten	Ja, onder voorwaarden	4b
Evenementen	Nee	3
Waterrecreatie en kustsporten	Ja, onder voorwaarden	4b
Recreatieve voorzieningen in de omgeving	Ja, met uitzondering van nieuwe voorzieningen of gewijzigd gebruik	4a (3 voor nieuwe voorzieningen of gewijzigd gebruik)
Overige activiteiten in het kader van recreatie (Commerciële rondritten met paarden en/of knelpunt, Commerciële motor- en autotoerritten)	Nee	3
Verkeer		
Wegverkeer en infrastructuurbeheer	Ja, met uitzondering van aanleg van nieuwe wegen en reconstructie/renovatie van wegen	4a, 3 bij aanleg van nieuwe wegen en reconstructie/renovatie van wegen
Kleine luchtvaart (inclusief defensievluchten, kustwacht, inspectievluchten Rijkswaterstaat marine luchtvaart en commerciële vluchtuitvoeringen d.m.v. helikopters)	Ja, onder voorwaarden	4b
Grote luchtvaart	Ja	4a
Gaswinning en gebruik bedrijventerrein		
Gaswinning	Ja, onder voorwaarden	4b
Gebruik bedrijventerrein	Ja	4a
Wonen		
Woonhuizen binnen het gebied	Ja	4a
Woonhuizen buiten het gebied	Ja	4a
Groot onderhoud aan woningen en realisatie van bebouwing	Nee	3
Overig		
Onderhoud aan leidingen en riooloverstorten	Ja, onder voorwaarden	4b
Botulismebestrijding	Ja	4a
Beroepsvisserij	Ja	4a
Professioneel dronegebruik	Ja, onder voorwaarden	4b

7 Financiering

7.1 Geen aanvullende maatregelen – wel aandachtspunten

Het Natura 2000-beheerplan is een instrument voor beheerders, eigenaren en gebruikers en wordt opgesteld in overleg met deze belanghebbenden, maar kan hen niet binden. Een beheerplan kan geen rechtens afdwingbare verplichtingen opleggen aan derden. In Abtskolk & De Putten zijn geen aanvullende maatregelen noodzakelijk voor het behoud van de instandhoudingsdoelstellingen. Er zijn geen concrete knelpunten en de draagkracht van het gebied voor de aangewezen doelsoorten is voldoende voor het behalen van de instandhoudingsdoelen. Wel zijn er aandachtspunten die opvolging verdienen (zie H. 5.2):

- Monitoring voor vergroten inzicht (on)mogelijkheden verschuiving naar kruiden- en faunarijk grasland
- Monitoring doelsoorten (zoals dwerggans) en beschikbaarheid van ruimtelijke data
- Monitoring huidig gebruik
- Handhaving en toezicht
- Organiseren van een jaarlijks veldbezoek met betrokken partijen

7.2 Kosten en financiering maatregelen

Uitgangspunt van de provincie voor de financiering van beheerplannen is dat maatregelen, inclusief monitoring en onderzoek “haalbaar en betaalbaar” zijn en gefinancierd worden uit bestaande budgetten. Het Natura 2000-beheerplan voorziet niet in financiering voor bovenstaande voorgenomen aanvullende maatregelen. Hiervoor zal afzonderlijk financiering moeten worden gezocht; de provincie draagt daarbij zorg voor het organiseren van de benodigde financiering.

In het beheerplan is voortzetting van het bestaande beheer het minimale uitgangspunt, zowel het agrarisch natuurbeheer als het beheer door Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer.

7.3 Schadevergoeding en compensatie van inkomstenvermindering

In het beheerplan wordt het bestaand gebruik in en rondom het gebied zoveel mogelijk gerespecteerd. Er wordt dan ook niet verwacht dat belanghebbenden schade zullen lijden door dit beheerplan.

Als een belanghebbende toch van mening is dat het beheerplan een maatregel bevat waardoor hij schade lijdt, kan hij op grond van de Omgevingswet een verzoek om nadeelcompensatie bij Gedeputeerde Staten indienen. De schade moet dan wel rechtstreeks veroorzaakt worden door het beheerplan en niet door bijvoorbeeld het aanwijzingsbesluit van de Staatssecretaris van EZK of een ander besluit.

8 Handhaving

De provincie Noord-Holland is het bevoegd gezag voor de handhaving van de Omgevingswet met betrekking tot Natura 2000-gebieden. Handhaving is nodig om het leefgebied van de soorten waarvoor een Natura 2000-doel is opgenomen te behouden. Deze taken worden namens de provincie/Gedeputeerde Staten van Noord-Holland door de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (OD NHN) uitgevoerd. Naast de provincie Noord-Holland zijn er in het Abtskolk en de Putten ook nog andere handhavende instanties actief. Dit zijn onder andere gemeenten, politie, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en het hoogheemraadschap. De provincie heeft samen met deze partijen een handhavingsplan opgesteld voor de periode 2014-2020 (Handhavingsplan Abtskolk & De Putten, 2014).

8.1 Handhavingsuitgangspunten provincie

Handhaving is geen doel op zich maar een middel om een doel te bereiken. Voor de provincie zijn mediation, voorlichting en toezicht belangrijke instrumenten om gebruikers, bewoners en bezoekers van het gebied te informeren over de maatregelen om de natuur in dit gebied te beschermen en de naleving van de regelgeving te bevorderen. Indien nodig zal de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord bij overtreding van de regelgeving handhavend optreden. De buitengewoon opsporingsambtenaren van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord kunnen zowel bestuurlijk als strafrechtelijk optreden. De afweging om op een bepaalde manier handhavend op te treden maken zij op basis van de ernst en het effect van de overtreding, het motief van de overtreder, afspraken die vastgelegd zijn in nalevingsstrategieën en afspraken met justitie (strafrechtelijke handhaving).

Bij het overtreden van het gestelde in de Omgevingswet met betrekking tot Natura 2000(-activiteiten) of bij het niet voldoen aan de voorschriften gesteld in een Omgevingsvergunning Natura 2000-activiteiten (of eerdere vergunning onder de Wet natuurbescherming of verklaring van geen bezwaar (VVGB)) kan toezichthoudend en handhavend worden opgetreden door het bevoegd gezag.

De provincie doet dit op de volgende manieren:

- Op een projectmatige wijze voert de provincie controles en surveillance uit in het gebied, waarbij we de voorschriften uit het beheerplan, de voorschriften in de vergunningen die in het kader van de Omgevingswet zijn afgegeven en het wettelijk bepaalde in de Omgevingswet en aanverwante regelgeving controleren op naleving.
- Door gebruik te maken van het provinciale netwerk van medehandhavers en terrein beherende organisaties is de provincie snel op de hoogte van overtredingen en van toekomstige activiteiten in het gebied en zal de provincie adequaat reageren.
- Ook zal de provincie op de wettelijk voorgeschreven wijze reageren op ingediende handhavingsverzoeken, meldingen en klachten in het kader van de Omgevingswet.
- Bij overtreding van het gestelde in de Omgevingswet met betrekking tot Natura 2000 kan de provincie, met in achtneming van gemaakte afspraken met het Functioneel Parket, strafrechtelijk handhavend optreden en een proces-verbaal opmaken. Wij kunnen ook bestuurlijk handhavend optreden. Veelal bestaat het bestuurlijk handhaven uit het opmaken van een last onder dwangsom met als doel de overtreding te beëindigen of (de gevolgen daarvan) teniet te doen.

8.2 Wat betekent dit voor u?

Wanneer u handelingen wilt verrichten die in het beheerplan zijn opgenomen als vergunningplichtig op grond van de Omgevingswet (onderdeel Natura 2000-activiteiten), of niet zijn opgenomen en mogelijk significant negatieve effecten op de Natura 2000- doelen hebben, dan dient u een omgevingsvergunning aan te vragen. Hiervoor kunt u contact opnemen met de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord. Wanneer u zonder omgevingsvergunning handelt of de voorschriften uit het beheerplan of de omgevingsvergunning niet respecteert, kan handhavend worden opgetreden.

9 Sociaal-economische afweging

9.1 Algemeen

In het proces van totstandkoming van dit plan zijn de sociaal-economische aspecten meegenomen. Uit dit beheerplan blijkt dat de komende beheerplan periode geen - op regulier beheer - aanvullende maatregelen nodig zijn om de Natura 2000-doelen te behalen. Uit hoofdstuk 6 blijkt dat het huidig gebruik slechts een gering effect heeft op de instandhoudingsdoelen: over het algemeen kan dit vergunningvrij worden voortgezet, zij het soms alleen in een bepaalde periode. Daar waar het gaat om mogelijkheden voor nieuwe activiteiten, worden beperkingen gesteld aan de toename van verstoring of een afname in omvang en kwaliteit van het leefgebied. Dit kan gebeuren door het omzetten van grasland, de belasting door geluid of een toename van bebouwing of verharding. Een punt van aandacht is de schade die ganzen veroorzaken aan de landbouw, zie hiervoor paragraaf 9.3.

9.2 Nieuwe ontwikkelingen

Nieuwe activiteiten binnen het gebied die in aard en omvang verschillen van de huidige activiteiten kunnen beperkingen ondervinden wanneer zij leefgebieden van vogelrichtlijnsoorten aantasten. Deze beperkingen zijn echter een gevolg van de aanwijzing als Natura 2000-gebied en de wettelijke regeling, maar niet als gevolg van dit beheerplan.

Naar nieuwe ontwikkelingen zal kritisch gekeken moeten worden vanwege de beperkte marges in de draagkracht van het gebied. Vooral bij toename van verstoring zal streng worden gehandhaafd. Voor ontwikkelingen die passen bij het karakter van het gebied worden nog voldoende ontwikkelingsmogelijkheden gezien. In sommige gevallen kan compensatie in kwaliteit of kwantiteit van draagkracht uitkomst bieden. Nieuwe ontwikkelingen zullen beoordeeld worden op basis van eerdergenoemde draagkrachtmethoden. Uitgangspunt is dat de benodigde draagkracht in het gebied aanwezig blijft.

9.3 Ganzenschade

Voor diverse ganzen (niet-broedvogels) geldt in dit gebied een behoudsdoelstelling. Het beheerplan voorziet niet in aanvullende beheermaatregelen ten gunste van de ganzenpopulatie; het leefgebied voldoet al aan de eisen.

Voor agrariërs vormen de grote aantallen ganzen een toenemend probleem, omdat ze de grasopbrengst negatief kunnen beïnvloeden. Daarbij geven de zogenaamde ‘overzomerende’ ganzen in verhouding veel meer schade dan de ‘overwinterende’ ganzen. Het beheersen van de ganzenschade kan niet in dit beheerplan worden geregeld. Dit gebeurt in het faunabeheerplan. In dit Natura 2000-beheerplan zijn de effecten van ganzenbeheer op de Natura 2000-doelen getoetst. Wanneer u beheer en schadebestrijding in de periode 1 oktober tot 1 april toepast binnen de verstoringsafstand van concentraties van doelsoorten, zowel binnen als buiten het Natura 2000-gebied, kunnen significant negatieve effecten op de Natura 2000-doelen niet worden uitgesloten. De

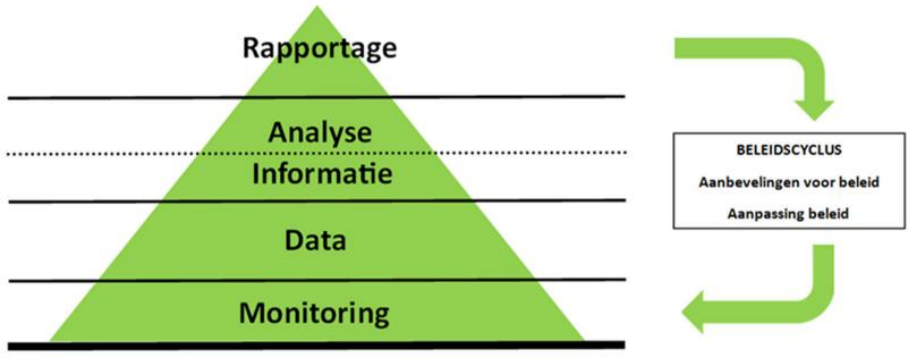
activiteit is in dat geval vergunningplichtig op grond van de Omgevingswet en dient nader getoetst te worden in de vorm van een passende beoordeling. Aangezien de Natura 2000-doelen bij beheer en schadebestrijding in de periode 1 april tot 1 oktober niet worden bedreigd is beheer en schadebestrijding in deze periode, op grond van de Omgevingswet, zonder omgevingsvergunning toegestaan. Men dient, bij de uitvoering van beheer en schadebestrijding ten alle tijden in het bezit te zijn van een Omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit, in het bezit te zijn van een machtiging van de Faunabeheereenheid, of te voldoen aan de criteria van bestaande vrijstellingen. Daarnaast moet er toestemming van de grondeigenaar gegeven zijn. De Faunabeheereenheid Noord-Holland (FBE) kan hier meer informatie over geven.

10 Monitoring en onderzoek

Monitoring is nodig om vast te kunnen stellen hoe de Natura 2000-doelen, de natuur en de menselijke activiteiten zich ontwikkelen binnen het Natura 2000-gebied. Verder is monitoring nodig om vast te stellen of de in het beheerplan opgenomen maatregelen zijn uitgevoerd en te kunnen beoordelen of deze het beoogde resultaat hebben. Al deze gegevens zijn nodig om tussentijds bij te kunnen sturen op maatregelen en dit beheerplan te kunnen evalueren en actualiseren aan het einde van deze beheerplanperiode. Monitoringsgegevens kunnen daarnaast worden gebruikt bij het beoordelen van vergunningaanvragen. In het beheerplan zijn de benodigde kwaliteit en kwantiteit van het leefgebied voor de Natura 2000-doelen geanalyseerd. Na vaststelling van het beheerplan worden de hierin opgenomen maatregelen en afspraken gemonitord om te beoordelen of de doelstellingen ook op de lange termijn worden gerealiseerd. In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van het soort monitoring dat moet worden uitgevoerd.

10.1 Monitoring- en evaluatiecyclus en verantwoordelijkheden

De monitoring- en evaluatiecyclus is samengevat in figuur 10.1.

Figuur 10-1 Monitoring- en evaluatiecyclus

De volgende stappen zijn onderscheiden:

- **Monitoring van de aangewezen doelsoorten en relevante ecologische gegevens**: het verzamelen van ecologische gegevens in het veld.
- **Data:** de verzamelde ecologische gegevens worden door de beheerders die de monitoring hebben uitgevoerd aangeleverd aan de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) en de provincie Noord-Holland.
- **Informatie**: het bewerken van de data ten behoeve van de analyses.
- **Analyse**: analyseren van de informatie in relatie tot de gestelde doelen.
- **Rapportage**: rapporteren van de conclusie aan de relevante ontvangers.

De analyse, beoordeling en rapportage van de gegevens vallen onder de verantwoordelijkheid van de provincie Noord-Holland. De provincie rapporteert vervolgens de stand van zaken via IPO (Interprovinciaal Overleg, koepelorganisatie van de twaalf provincies)/BIJ12 (uitvoeringsorganisatie voor de samenwerkende provincies) aan het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid, en Natuur (LVVN). Het ministerie van LVVN is verantwoordelijk voor de periodieke algemene rapportages aan de Europese Commissie over de staat van instandhouding van de soorten en habitattypen op landelijk niveau.

10.2 Monitoring natuurwaarden en effect getroffen maatregelen

Om het doelbereik van de natuurwaarden te bepalen moet worden nagegaan of de vastgestelde instandhoudingsdoelen van het gebied behaald zijn. Dit houdt in dat gemonitord moet worden of de oppervlakte en kwaliteit van leefgebieden en aangewezen functies (slaap- en rustplaats) van de doelsoorten en de aantallen van de desbetreffende soort zich in de goede richting ontwikkelen of op zijn minst niet achteruitgaan. Indien ten tijde van het opstellen van het beheerplan niet duidelijk is welke maatregelen moeten worden uitgevoerd om het instandhoudingsdoel te realiseren, is nader onderzoek noodzakelijk. De resultaten van het onderzoek kunnen leiden tot geschikte maatregelen in de nieuwe beheerplanperiode.

Voor monitoring van de soorten worden gegevens verzameld om de volgende vragen te kunnen beantwoorden:

- Wat is de aantalsontwikkeling per soort of een index ervan?
- Wat is de ontwikkeling van de oppervlakte van het leefgebied (per aangewezen functie) van de soort?
- Hoe gaat het met de kwaliteit van een leefgebied (per aangewezen functie) van een soort?

Op basis van deze monitoring kan worden beoordeeld of de Natura 2000-doelen ook in de komende jaren worden bereikt. Indien uit de monitoring blijkt dat de instandhoudingsdoelstellingen niet worden gehaald, wordt bij de evaluatie van het beheerplan onderzocht welke factoren hieraan ten grondslag liggen. De uitkomsten hiervan kunnen aanleiding geven tot aanvullende maatregelen of nader onderzoek in de volgende beheerplanperiode.

10.3 Monitoring doelsoorten en hun leefgebied

Het is van belang om veranderingen in vegetatie- en beheertypen en huidig gebruik (recreatie, luchtverkeer, fauna- en agrarisch beheer, etc.) in relatie tot de ontwikkeling van doelsoorten te monitoren, aangezien deze factoren op langere termijn van invloed kunnen zijn op de voedselbeschikbaarheid en het ruimtegebruik van de doelsoorten. Het behouden van voldoende geschikt foerageergebied en slaap- en/of rustplaatsen blijft daarbij een belangrijk aandachtspunt om het behalen van de instandhoudingsdoelen in de toekomst te kunnen blijven waarborgen.

De niet-broedvogels werden in de voorgaande beheerperiode geteld volgens de Handleiding Monitoringsproject Watervogels (van Roomen, Hustings & Koffijberg, 2003). Volgens deze methode worden elk jaar, maandelijks in de periode oktober tot en met maart, de watervogels en daarmee ook ganzen geteld. De tellingen worden overdag uitgevoerd. Daarnaast vond een midwintertelling plaats in januari. De tellingen worden uitgevoerd in telgebieden die aansluiten op het Vogelrichtlijngebied. Trends worden berekend met het programma Trendspotter, de trendberekening wordt beschreven in SOVON & CBS, 2005. Slaapplaatstellingen werden uitgevoerd volgens de Handleiding lokaliseren en tellen van slaapplaatsen (SOVON, 2010). Slaapplaatstellingen vinden aan het eind van de dag of in de vroege ochtend plaats (ganzen). De resultaten van bovenstaande tellingen worden, waar mogelijk, aangevuld met gegevens uit Waarneming.nl, zodat een zo compleet mogelijk beeld ontstaat van de verspreiding en aantalsontwikkeling van de doelsoorten. Indien de resultaten daartoe aanleiding geven, kan worden besloten de frequentie of omvang van de monitoring aan te passen.

Uit de evaluatie van de voorgaande beheerperiode is gebleken dat er onvoldoende inzicht is in de actuele spreiding van de doelsoorten en de kwaliteit van het leefgebied, waaronder de effecten van de verschuiving van eiwitrijk naar eiwitarm grasland en veranderingen in het beschikbare leefgebied voor wintergasten. Dit leidt tot onzekerheid over de mate waarin trend in het huidige beheer (verschraling) bijdraagt aan het behouden van de instandhoudingsdoelstellingen op een lange termijn. Om de monitoring in de komende beheerplanperiode te versterken, zodat het beeld voor de volgende beheerplanperiode duidelijk is, dienen de volgende stappen genomen te worden:

- Versterken en verfijnen van de monitoring, met focus op leefgebied kwaliteit en gebruik door doelsoorten;
- Ontwikkelen van een gebiedsdekkend beeld via:
    - productiviteitskaarten of graslandfasen-kartering;
    - inzet van GIS-analyses (satellietbeelden);
    - aanvullende metingen (bijv. drones voor plas-dras);
    - gerichte veldbezoeken (voorjaar en nazomer);
- Professionalisering van tellingen en verbeteren van toegang tot en gebruik van telgegevens (o.a. SOVON);
- In kaart brengen van slaapplaatsen en verspreiding van soorten;
- Versterken van inzicht in habitatgebruik door doelsoorten door middel van aanvullende monitoring;
- Monitoren van de effectiviteit van plas-drasgebieden en andere kernopgaven.

10.4 Onderzoek

Uit de evaluatie van de voorgaande beheerperiode (2021–2025) is geconstateerd dat er momenteel onvoldoende inzicht is in de habitatvoorkeuren en -eisen van de aanwezige doelsoorten, met name ten aanzien van rust- en slaapplaatsen van de dwerggans en smient, en foerageergebied van de dwerggans, wegens gebrek aan beschikbaarheid van voldoende gegevens (tellingen als karteringen). Ondanks de jaarlijkse tellingen van de instandhoudingsdoelen is het daardoor lastig te bepalen of er binnen Abtskolk & De Putten voldoende oppervlakte aan kwalitatief geschikt leefgebied aanwezig is.

Om dit inzicht te vergroten, is nader onderzoek nodig naar de relatie tussen de ruimtelijke verspreiding van de doelsoorten binnen Abtskolk & De Putten en het gevoerde beheer, in combinatie met graslandkarteringen van de betreffende percelen. Nader onderzoek naar het gebruik van rust- en slaapplaatsen door de dwerggans en smient en naar het gebruik van foerageergebieden door de dwerggans is hierbij van belang.

Dit onderzoek kan bijdragen aan een beter begrip van de habitatvoorkeuren van de soort en de functie waarvoor de doelsoorten zijn aangewezen, waardoor gerichte en effectieve beheermaatregelen kunnen worden opgesteld om de kwaliteit van het leefgebied voor deze doelsoorten in de volgende beheerperiode te verbeteren.

Bepaalde activiteiten in en rondom het gebied kunnen leiden tot verstoring van doelsoorten en daarmee mogelijk een negatieve invloed hebben op het voorkomen van deze soorten en het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen op de lange termijn. Een onderzoek naar de causale relatie tussen activiteiten in het gebied, waaronder niet-toegestane activiteiten zoals loslopende honden, en effecten hiervan op doelsoorten is daarom nodig. Resultaten van dit onderzoek kunnen leiden tot het treffen van aanvullende maatregelen om deze effecten te voorkomen.

De provincie neemt het initiatief voor het nader uitwerken van de monitoring van de instandhoudingsdoelen en het onderzoek.

10.5 Monitoring van gebruik en vergunningverlening

Ontwikkelingen in het gebruik, wijzigingen in de bedrijfsvoering en nieuwe activiteiten in en rond het gebied kunnen worden gevolgd door het registreren van vergunningaanvragen in het kader van de Omgevingswet (Natura 2000-activiteiten). Daarnaast kan informatie uit handhaving inzicht geven in de aard, omvang en ruimtelijke verspreiding van onder andere (zonder vergunning) niet-toegestane activiteiten die mogelijk een verstorend effect hebben op de aangewezen doelsoorten. Hieronder vallen onder meer activiteiten zoals kitesurfen boven het gebied, loslopende honden, en activiteiten in het kader van luchtverkeer (zoals helikopters die op minder dan 1000 meter (ca. 3000 ft) hoogte en binnen een afstand van twee kilometer van het gebied vliegen). Ook tijdens reguliere tellingen kunnen waargenomen (verstorings)activiteiten en eventuele reacties van doelsoorten hierop worden vastgelegd, zodat meer inzicht ontstaat in mogelijke relaties tussen activiteiten en het gebruik van het gebied door doelsoorten.

10.6 Overzicht monitoringsactiviteiten en onderzoek in Abtskolk & De Putten

In tabel 10-1 zijn voor alle instandhoudingsdoelstellingen geldend in dit gebied aangegeven welke vraag met behulp van monitoring en onderzoek moet worden beantwoord, welke methode hiervoor gebruikt wordt en hoe vaak de gegevens moeten worden verzameld. Overleg met terreinbeherende organisaties is nodig om eventuele prioritering in uitvoering van de monitoring en onderzoek te bepalen.

Tabel 10-1 Monitoringsactiviteiten en onderzoek voor de komende beheerplanperiode

Monitoring/Onderzoek	Gericht op Natura 2000-doelen	Methode	Frequentie
Inzicht in eisen foerageergebied	Dwerggans	Diverse (bijv. zenderonderzoek*)	Eenmalig
Inzicht in locatie en gebruik van slaapplaatsen/rustgebieden	Dwerggans & Smient	Diverse (bijv. zenderonderzoek*)	Eenmalig
Aantallen en trends & verspreiding instandhoudingsdoelen	Alle	Monitoren aantallen en locatie doelsoorten (foerageer- en slaap/rustvogels) Sovon methode	1x per jaar trend in beeld
Oppervlakte Leefgebied	Alle	Integrale graslandfase kartering	1x per 3 jaar trend in beeld
Kwaliteit leefgebied: Grasland	Alle	Integrale graslandfase kartering (en mogelijk uitvoering van Tansley-opnamen)	1x per 3 jaar trend in beeld
Kwaliteit leefgebied: Monitoring verzoeting/verzilting	Alle	Monitoring verzoeting/verzilting (o.a. chloridegehalte en/of elektrische geleidbaarheid)	1x per jaar trend in beeld
Kwaliteit leefgebied: Gebiedsbreed onderzoek naar ontwikkellocaties voor ‘plas-dras’	Smient	Diverse (bijv. drones of veldwerk)	Eenmalig
Kwaliteit leefgebied: onderzoek naar verstoring doelsoorten	Alle	Onderzoek naar causale relatie tussen voorkomen/intensiteit van diverse activiteiten en verstoring doelsoorten	Eenmalig
Monitoring gebruik en vergunningverlening	Alle	Registratie en analyse vergunningverlening,	Continu

Monitoring/Onderzoek	Gericht op Natura 2000-doelen	Methode	Frequentie
		handhaving en gebruiksactiviteiten	

*: Zenderonderzoek betreft het volgen van dwergganzen en smienten met GPS- of satellietzenders. Hierbij worden telemetriegegevens verzameld, uitgelezen en geanalyseerd om inzicht te krijgen in trekbewegingen, ruimtelijk gebruik en habitatvoorkeuren. In Zweden wordt momenteel al ingezet op zenderonderzoek bij dwergganzen en kan een mogelijke samenwerking verkend worden. Voor de uitvoering kan worden aangesloten bij bestaande internationale initiatieven; een LIFE-aanvraag kan hierbij mogelijk als financieringskader relevant zijn.

11 Literatuur

Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv (2020). Ecologische evaluatie Natura 2000-gebied Abtskolk & De Putten (Beheerperiode 2015-2021). A&W-rapport 20-107. Opgesteld in opdracht van Provincie Noord-Holland. https://www.noord-holland.nl/bestanden/pdf/2.%201565774%20Ecologische%20evaluatie%20N2000%20beheerplan%20Abtskolk%20%20De%20Putten.pdf

Bruinzeel, L.W. & Strijkstra R. (2012). Ontwerp beheerplan Natura 2000. Abtskolk & De Putten Hoofdstuk 3. A&W-rapport 1783. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden

Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK). (2010). *Peilbesluit Zijpe en Hazepolder.* HHNK, Heerhugowaard.

Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK). (2016). *Peilbesluit Harger- en Pettemerpolder.* HHNK, Heerhugowaard.

Provincie Noord-Holland (2015). *Beheerplan Natura 2000-gebied Abtskolk & De Putten*. Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, Vastgesteld op 17 februari 2015. https://www.noord-holland.nl/bestanden/pdf/Abtskolk_De_Putten_beheerplan.PDF

Provincie Noord-Holland. (2021). *Beheerplan Natura 2000-gebied Polder Zeevang 2021-2027*. Gedeputeerde Staten van Noord-Holland. https://www.noord-holland.nl/bestanden/pdf/299064%20PNH_A4_Natuurbeheerplan_Polder_Zeevang_2021_20210381_v2.pdf

Provincie Noord-Holland. (2022). *Omgevingsverordening Noord-Holland 2022.* Provincie Noord-Holland.

Provincie Noord-Holland. (2022). *Regionaal Waterprogramma Noord-Holland 2022–2027.* Provincie Noord-Holland, Haarlem.

Provincie Noord-Holland. (2025). *Analyse VHR-doelen provincie Noord-Holland: Een uitwerking van de huidige Vogel- en Habitatrichtlijndoelstellingen.* Provincie Noord-Holland.

Sovon Vogelonderzoek Nederland (2025). *Meetnet Watervogels – telgegevens*. https://www.sovon.nl/meetnetwatervogels

Bijlage 1 Samenstelling werkgroep en adviesgroep

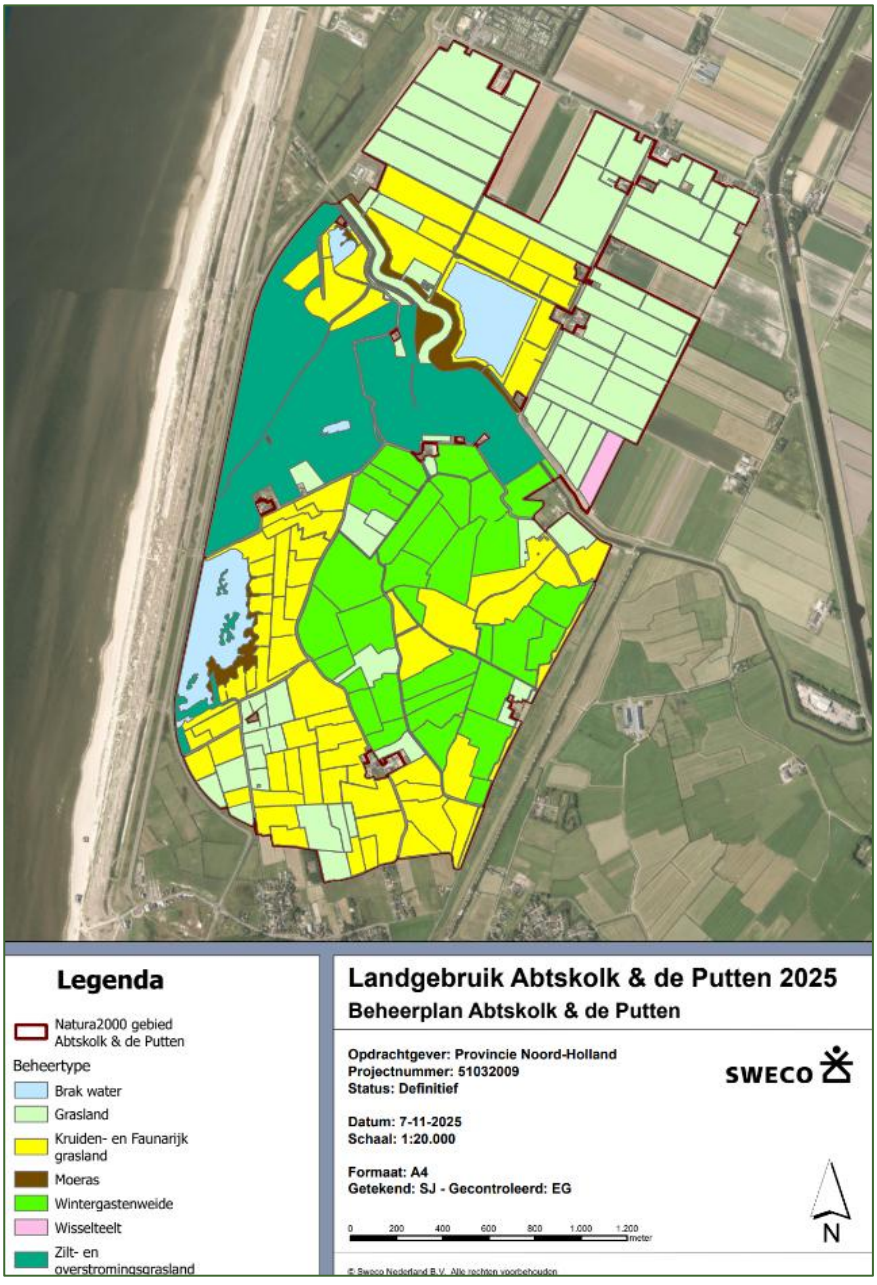
Het opstellen van het Natura 2000-beheerplan Abtskolk & De Putten is begeleid door een inhoudelijke werkgroep, met daarin vertegenwoordigers van de volgende organisaties:

- Natuurmonumenten
- Staatsbosbeheer
- Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
- Provincie Noord-Holland

Daarnaast is een adviesgroep geconsulteerd. De organisaties vertegenwoordigd in deze adviesgroep zijn geïnformeerd over het beheerplanproces, er zijn aandachtspunten opgehaald en hadden de mogelijkheid om het concept-beheerplan van commentaar te voorzien. De volgende organisaties zijn hiervoor benaderd:

- Gemeente Schagen
- Gemeente Bergen
- FBE Noord-Holland
- Natuurcollectief Noord-Holland.

Bijlage 2 Landgebruikskaart

Bijlage 3 Huidig gebruik en vergunningverlening

Inleiding

Deze bijlage bevat de vrijstellingstoets van de effecten van het huidig gebruik voor het Natura 2000-gebied Abtskolk & De Putten.

Voor **activiteiten die niet zijn opgenomen in de beheerplannen** geldt om te beginnen de algemene (artikel 1.8) en specifieke zorgplicht uit de Ow: voor Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden is een specifieke zorgplicht opgenomen (artikel 11.6 Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)). Iedereen die activiteiten uitvoert die negatieve gevolgen hebben voor Natura 2000-gebieden of bijzondere nationale natuurgebieden, moet nadelige gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken (artikel 11.6, 1e lid Bal). Als de ontbrekende activiteit (activiteit die niet als huidig gebruik vrijgesteld van vergunningplicht is opgenomen in de beheerplannen) niet valt onder ‘bestaande rechten’ en significante effecten niet zijn uit te sluiten, is sprake van een vergunningplicht. Een vergunning kan worden verleend door het bevoegd gezag op basis van een passende beoordeling (al dan niet in combinatie met mitigerende maatregelen en een additionaliteitstoets).

Activiteiten waarvoor reeds een vergunning is verleend in het kader van de Omgevingswet (of voor 2024 onder de Wet natuurbescherming) behoeven uiteraard niet opnieuw te worden getoetst en worden in de toetsing dan ook buiten beschouwing gelaten. Illegale of verboden activiteiten worden niet getoetst en zijn dan ook verder buiten beschouwing gelaten in de beschrijving en toetsing van het huidige gebruik.

Wettelijk kader huidig gebruik: Natura 2000-activiteit

De Omgevingswet (Ow) kent een beoordelingsvereiste voor plannen en projecten die significante gevolgen kunnen hebben voor de betreffende gebieden (artikel 16.53c Ow). Een plan, zoals bedoeld in artikel 6 lid 3 van de Habitatrichtlijn, mag alleen worden vastgesteld en een Omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit voor een project kan uitsluitend worden verleend nadat uit een passende beoordeling blijkt dat de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied niet zullen worden aangetast (artikel 10.24 Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl)). Dit betekent dat een project geen significant negatieve gevolgen mag hebben voor de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied.

De verplichting tot een passende beoordeling geldt daarbij alleen voor activiteiten die mogelijk een significant negatief gevolg kunnen hebben voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen voor de soorten en habitattypen waarvoor het Natura 2000-gebied is aangewezen. Een omgevingsvergunning is nodig wanneer de 'Natura 2000-activiteit'[4], gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, de kwaliteit van de habitattypen of leefgebieden van soorten in dat gebied kan verslechteren of een significant verstorend gevolg kan hebben voor de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen (artikel 5.1 lid 1 Ow).

Om te onderzoeken of sprake is van (significante) verstoring is de eerste stap een zogenaamde 'voortoets'. Indien significant negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten dan is een 'passende beoordeling' noodzakelijk. Voor dit beheerplan is geen passende beoordeling uitgevoerd. Voor activiteiten met mogelijk significant negatieve gevolgen moet dus altijd een passende beoordeling worden uitgevoerd en een vergunning onder de Omgevingswet aangevraagd worden.

Juridisch kader toetsing huidig gebruik

Ook de (voormalige) Wet natuurbescherming bevatte geen definitie van 'bestaand gebruik' meer. Uit diverse Nederlandse en Europese jurisprudentie valt af te leiden dat 'bestaand gebruik' een 'activiteit met een toestemming op de Europese referentiedatum' is. Bij een toestemming kan het gaan om een natuurvergunning maar ook om een milieuvergunning of andere toestemming. De referentiedatum is de datum waarop het Natura 2000-gebied onder de bescherming van de Vogelrichtlijn (79/409/EEG) is gekomen. De referentiedatum is de datum waarop Abtskolk & De Putten is aangemeld als Natura 2000-gebied, dit is voor het gebied februari 2010. Binnen het juridisch kader worden de begrippen 'huidig gebruik' en 'bestaande rechten' gehanteerd. Onderstaand worden deze begrippen nader toegelicht.

Bestaande rechten zijn aan de orde als er ten tijde van de aanmelding van een Natura 2000-gebied op grond van de milieuregelgeving of andere toestemming vergunde rechten waren om bepaalde activiteiten uit te voeren. Vanwege diverse rechterlijke uitspraken is het alleen vergunningvrij wanneer het gebruik sinds de Europese referentiedatum niet is gewijzigd. Voor bestaande rechten waarvan het gebruik is gewijzigd of dat wisselt in omvang, locatie en/of tijdstip geldt wél een vergunningplicht bij mogelijk significante effecten op de Natura 2000-doelen.

Het is niet altijd mogelijk om aan te tonen dat sprake is van al dan niet gewijzigd gebruik of dat een activiteit na aanwijzing van de betreffende Natura 2000-gebieden is gewijzigd of gestart. Daarom zijn in de beheerplannen alle bij de provincie bekende (menselijke) activiteiten die in en om het gebied plaatsvinden getoetst. Dit type gebruik noemen we het '**huidig gebruik'**.

In alle gevallen geldt dat als in het beheerplan is beoordeeld dat het huidig gebruik geen significant nadelige effecten op Natura 2000-doelen heeft, dat gebruik, zolang het wordt uitgevoerd zoals in het beheerplan omschreven, vrijgesteld is van vergunning al dan niet onder voorwaarden. De relatie met flora- en fauna-activiteiten en de daarbij geldende zorgplicht is beschreven in paragraaf 3.5.

Methode

De effecten van het huidig gebruik zijn beoordeeld ten opzichte van de referentiedatum 2010 (datum waarop het gebied is aangewezen als Vogelrichtlijngebied). Dit betekent dat onderzocht is in hoeverre het huidige gebruik heeft geleid tot effecten op de kwaliteit en omvang van leefgebieden van vogelsoorten waarvoor het gebied is aangewezen na deze datum. Gebruik dat voor deze referentiedatum al aanwezig was, zal in de regel geen invloed hebben op deze kwaliteit, tenzij het gaat om na-ijleffecten, die pas op de langere termijn optreden. Als dit laatste aan de orde is, dan moet er in dit kader een nadere beoordeling plaatsvinden. Huidig gebruik dat pas na de

[4] Het realiseren van een project, binnen of buiten een Natura 2000-gebied, dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied

referentiedatum is gestart of wezenlijk is gewijzigd, kan wel een effect op omvang c.q. kwaliteit hebben gehad. Deze effecten moeten dan ook met name getoetst worden in het kader van het beheerplan, tenzij hiervoor al een vergunning voor een Natura 2000-activiteit is verleend (of eerdere Wnb-vergunning of Nbw-vergunning).

De effecten waarop wordt getoetst is, zijn:

- Oppervlakteverlies/versnippering
- Verzoeting/verzilting
- Verdroging/vernatting
- Verstoring door geluid, licht en beweging
- Aantasting openheid

De selectie van effecten heeft plaatsgevonden op basis van de gevoeligheid van de vogelrichtlijnsoorten waarvoor Abtskolk & De Putten is aangewezen als Natura 2000-gebied.

De beoordeling van het huidige gebruik wordt per groep huidig gebruik binnen en buiten het Natura 2000-gebied afzonderlijk beschreven. De tien hoofdcategorieën zijn:

- Natuurbeheer
- Faunabeheer en schadebestrijding
- Waterbeheer
- Bestrijding muskusratten en beverratten
- Landbouwkundig gebruik
- Recreatie (land- en waterrecreatie)
- Verkeer
- Gaswinning en gebruik bedrijventerrein
- Wonen
- Overig

Per groep wordt een beschrijving van de mogelijke effecttypen weergegeven, toegespitst op de voor deze effecten gevoelige soorten en mogelijke effecten. In dit beheerplan worden die activiteiten beschreven, die bij het vaststellen van dit beheerplan bekend zijn en in redelijke mate toetsbaar zijn binnen het kader van het beheerplan.

In hoofdstuk 6 is per type gebruik in de beoordeling van het gebruik aangegeven in welke categorie het gebruik valt:

1 Vrijgestelde vergunningplichtige activiteiten zonder specifieke voorwaarden

2 Vrijgestelde vergunningplichtige activiteiten mét specifieke voorwaarden

3 Vergunningplichtige activiteiten die afzonderlijk vergunningplichtig blijven

4a Niet-vergunningplichtige activiteiten zonder specifieke voorwaarden

4b Niet-vergunningplichtige activiteiten met specifieke voorwaarden

Beschrijving en toetsing huidig gebruik

Natuurbeheer
Het natuurbeheer in het Natura-2000 gebied wordt onder andere uitgevoerd door Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en incidenteel door Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK). Binnen het gebied vindt regulier beheer plaats ten behoeve van het behoud en de ontwikkeling van de aanwezige natuurwaarden. De beheermaatregelen hebben betrekking op verschillende graslandtypen en andere beheereenheden binnen het gebied, waaronder kruiden- en faunarijk grasland, zilte en overstromingsgraslanden, kweldergraslanden met duinrellen, wintergastenweiden, rietvegetaties en overige natuurterreinen.

Graslandbeheer
Op de verschillende graslandtypen binnen het gebied wordt beheer uitgevoerd in de vorm van maaien, afvoeren, (na)beweiding en, waar van toepassing, bemesting:

- Kruiden- en faunarijk grasland wordt beheerd door maaien met afvoer van het gewas, gevolgd door nabeweiding. Daarnaast vindt in beperkte mate bemesting plaats. Kruidenrijk grasland wordt in het kader van natuurbeheer nabeweid met schapen en/of runderen in de periode van 15 juni tot 1 november. Het grasland wordt tussen 15 juni en 1 oktober gemaaid, waarna het gewas wordt afgevoerd.
- Zilt- en overstromingsgraslanden en kwelgraslanden met duinrellen worden beheerd door middel van beweiding, maaien en afvoeren. Op ziltgraslandpercelen vindt beweiding plaats in de periode van 1 maart tot 1 juli met maximaal 1,5 GVE per hectare, en van 1 juli tot 1 maart met maximaal 3,0 GVE per hectare. Zilt grasland wordt na 15 juni maximaal tweemaal gemaaid, waarbij het gewas wordt afgevoerd.
- Wintergastenweiden worden beheerd door maaien en afvoeren, gevolgd door nabeweiding, en worden daarnaast bemest. Deze graslanden zijn specifiek ingericht voor overwinterende ganzen en smienten.
- Op een deel van de graslanden vindt maaibeheer plaats zonder bemesting, waarbij het gewas wordt afgevoerd.

Het bovenstaande natuurbeheer is gericht op het behouden en ontwikkelen van natuurwaarden in het gebied, waaronder de Natura 2000-doelen. Het gaat hierbij om regulier beheer dat ook nodig is voor of direct verband houdt met het beheer van het Natura 2000-gebied. Dit beheer vindt grotendeels plaats op gronden van terreinbeherende organisaties (TBO's) als Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer volgens de Gedragscode Natuurbeheer. Tevens draagt de Gedragscode bij het voorkomen van negatieve effecten op natuurwaarden in het gebied. Gezien activiteiten in het kader van regulier graslandbeheer door TBO's nodig zijn of direct verband houden met het beheer van Natura 2000-gebied kunnen deze activiteiten vergunningvrij in het beheerplan worden opgenomen **(categorie 4a).**

Voor overige particuliere gronden die niet beheerd worden door terreinbeherende organisaties, geldt dat het gebruik eveneens in lijn moet zijn met de Natura 2000-doelen, mits de werkzaamheden niet leiden tot verstoring van de doelsoorten in de winterperiode (1 oktober tot en met 1 april) en het leefgebied van deze soorten functioneel in stand blijft en niet significant wordt aangetast. Dit gebruik dient ook plaats te vinden volgens de Gedragscode Natuurbeheer. Activiteiten in het kader van regulier graslandbeheer voor overige particuliere gronden kunnen derhalve vergunningvrij in het beheerplan worden opgenomen, onder bovengenoemde voorwaarden **(categorie 4b).**

Beheer schelpeneilanden
Het jaarlijkse onderhoud van de schelpeneilanden in De Putten vindt uitsluitend plaats buiten het broedseizoen, tussen september en februari. Tijdens deze winterperiode *betreden vrijwilligers en boswachters van natuurmonumenten* de eilanden om opkomende vegetatie zoals gras en riet handmatig te wieden. Dit handhaaft de kale, open pioniersstructuur die kustvogels zoals de grote stern en de kluut vereisen om te broeden. Tegelijkertijd wordt zwerfvuil verwijderd en brengt men periodiek een verse laag witte schelpen aan om bodeminklinking en erosie door wind en golven op te vangen. Dit houdt de eilanden hoog genoeg tegen overstroming en biedt *bescherming voor* de eieren. Vanaf het voorjaar verschuift de inzet naar strikte rusthandhaving en intensieve ecologische monitoring vanaf de dijk, waarbij het broedsucces wordt gemeten om de beheermaatregelen voor het opvolgende najaar waar nodig bij te sturen.

Gezien de geringe frequentie van bovenstaande activiteiten, en dat deze activiteiten in opdracht van terrein beherende organisaties worden uitgevoerd, waarbij rekening wordt gehouden met natuurwaarden, leidt dit echter niet tot significante effecten voor de Natura 2000-doelen.

Voor activiteiten in het van kader beheer schelpeneilanden geldt dat deze activiteiten door (of onder toezicht van) een terreinbeheerder worden uitgevoerd en derhalve vergunningvrij kunnen plaatsvinden **(categorie 4a).**

Boom- en rietbeheer
Binnen het gebied vindt beheer plaats in de vorm van het snoeien, kappen en dunnen van bomen, en het maaien en afvoeren van riet. Aangezien deze werkzaamheden in de winterperiode kunnen plaatsvinden, bestaat een kleine kans op tijdelijke verstoring van aanwezige ganzen, smienten en andere vogels.

Echter zijn deze elementen (bomen en riet) een zeer beperkt onderdeel van het hele gebied en dus ook het leefgebied van de doelsoorten. Beheer en onderhoud dat kan leiden tot tijdelijke verstoring, maar is zodanig beperkt in ruimte en tijd dat dit niet tot significante effecten zal leiden voor de Natura 2000-doelen. Bovenstaande activiteiten in het kader van boom- en rietbeheer kunnen derhalve vergunningvrij in het beheerplan worden opgenomen **(Categorie 4a)**.

Toezicht, onderzoek en monitoring, en soortgericht beheer
In het kader van natuurbeheer vindt in het gebied controle te voet en met voertuigen plaats. Af en toe is in het kader van onderzoek en monitoring menselijke aanwezigheid in het gebied nodig. Dit betreft voornamelijk de vogeltellingen en andere inventarisaties en monitoring van aanwezig flora en fauna. Bovenstaande activiteiten kunnen zowel in de zomer als in de winter plaatsvinden en vinden binnen de begrenzing van het gebied plaats en kan enige verstoring van ganzen en smienten geven.

Gezien de geringe frequentie van bovenstaande activiteiten, en dat deze activiteiten in opdracht van terrein beherende organisaties worden uitgevoerd, waarbij rekening wordt gehouden met natuurwaarden, leidt dit echter niet tot significante effecten voor de Natura 2000-doelen.

Verder vindt legselbescherming plaats in de broedperiode van weidevogels, waarbij mensen nesten opsporen, nestbescherming aanbrengen en nesten controleren. Legselbescherming vindt vrijwel uitsluitend plaats buiten de periode waarin overwinterende ganzen en smienten in het gebied aanwezig zijn en resulteert niet in significante effecten voor de Natura 2000-doelen.

Voor activiteiten in het kader toezicht, onderzoek en soortgericht beheer geldt dat deze activiteiten door (of onder toezicht van) een terreinbeheerder worden uitgevoerd en derhalve vergunningvrij kunnen plaatsvinden **(categorie 4a).**

Exotenbestrijding en -beheersing
In het kader van natuurbeheer kunnen in het gebied werkzaamheden plaatsvinden gericht op de bestrijding en beheersing van exoten (uitheemse soorten). Dit betreft soorten die van nature niet in het gebied voorkomen en die een negatieve invloed kunnen hebben op de aanwezige natuurwaarden en het behalen van de Natura 2000-doelstellingen.

De werkzaamheden vinden verspreid over het gebied plaats en kunnen gedurende het hele jaar worden uitgevoerd, afhankelijk van de soort en de ontwikkelingsfase van de vegetatie. De werkzaamheden kunnen bestaan uit het opsporen en monitoren van exoten, het handmatig of mechanisch verwijderen van planten en het gericht beheersen of verwijderen van diersoorten. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van maaien, uitsteken, afvoeren van biomassa en selectieve vangmethoden. Indien nodig worden beheersmaatregelen herhaald om hergroei of herintroductie te voorkomen.

De activiteiten in het kader van exotenbestrijding en -beheersing ten behoeve van natuurbeheer kunnen vergunningvrij in het beheerplan worden opgenomen onder de voorwaarde dat bij de uitvoering de kwetsbare locaties met hoge concentraties van de doelsoorten in de winterperiode (1 oktober – 1 april) worden ontzien. Aanvullend hierop en om dit te borgen dienen de werkzaamheden in afstemming met de natuurbeheerder (met betrekking tot de periode, het tijdstip en de wijze van bemachtiging) worden uitgevoerd **(categorie 4b).**

Peilafwijkingen
Effecten van peilafwijkingen kunnen afhankelijk van omvang, tijd etc. variëren. Zodoende valt deze activiteit per definitie buiten huidig gebruik. Deze activiteit dient daarom afzonderlijk beoordeeld te worden en is vergunningplichtig als uit deze beoordeling blijkt dat het significante gevolgen kan hebben voor het Natura 2000-gebied. Deze activiteit valt daarom niet onder één van de categorieën van huidig gebruik en wordt niet opgenomen in het beheerplan.

Overige activiteiten in het kader van natuurbeheer
In het voorgaande beheerplan (Provincie Noord-Holland, 2015) is tenslotte de natuurbeheeractiviteit 'afplaggen' getoetst als onderdeel van het huidig gebruik:

Het (diep) afplaggen van gebieden, dat niet valt onder het reguliere beheer van graslanden, kan in omvang, locatie, uitvoering etc. variëren. Zodoende valt deze activiteit per definitie buiten huidig gebruik. Deze activiteit dient daarom afzonderlijk beoordeeld te worden en is vergunningplichtig als uit deze beoordeling blijkt dat het significante gevolgen kan hebben voor het Natura 2000-gebied Deze activiteit valt daarom niet onder één van de categorieën van huidig gebruik en wordt niet opgenomen in het beheerplan.

Samenvattende tabel Natuurbeheer

Activiteit	Significante effecten uit te sluiten?	Categorie
Graslandbeheer TBO's	Ja	4a
Graslandbeheer particulieren	Ja, onder voorwaarden	4b
Beheer schelpeneilanden	Ja	4a
Boom- en rietbeheer	Ja	4a
Toezicht, onderzoek en soortgericht beheer	Ja	4a
Exotenbestrijding en -beheersing	Ja, onder voorwaarden	4b

Faunabeheer en schadebestrijding
Beheer en schadebestrijding in en rondom Abtskolk & De Putten wordt gecoördineerd door de Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland (FBE). Faunabeheer en schadebestrijding, inclusief ganzenbeheer worden uitgevoerd overeenkomstig de geldende wet- en regelgeving, provinciale verordeningen en de door Gedeputeerde Staten vastgestelde faunabeheerplannen van de FBE. In een Faunabeheerplan worden onder andere het beheer van soorten en het voorkomen en bestrijden van schade behandeld.

Binnen het Natura 2000-gebied en de directe omgeving kunnen in het kader van faunabeheer en schadebestrijding de volgende activiteiten plaatsvinden:

- verjaging van soorten, eventueel met ondersteunende middelen, waarvoor dit op grond van wet- en regelgeving beheer en schadebestrijding is toegestaan;
- nestbehandeling van soorten waarvoor dit op grond van wet- en regelgeving is toegestaan;
- afschot van soorten waarvoor dit op grond van wet- en regelgeving beheer en schadebestrijding is toegestaan.

De uitvoering van deze activiteiten kan gepaard gaan met menselijke aanwezigheid, bewegingen door het gebied en het gebruik van middelen die geluid of andere verstoring kunnen veroorzaken. Met name activiteiten die plaatsvinden in de periode waarin grote aantallen overwinterende doelsoorten aanwezig zijn (1 oktober – 1 april) kunnen leiden tot verstoring van overwinterende en rustende doelsoorten. Derhalve zijn dergelijke activiteiten in het kader van faunabeheer en schadebestrijding in de periode van 1 oktober – 1 april vergunningplichtig. Wanneer activiteiten

buiten deze periode plaats vinden zijn significante effecten op instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000 – gebied uit te sluiten.

Faunabeheer en schadebestrijding kunnen onder voorwaarden ‘uitvoering buiten periode 1 oktober – 1 april’ vergunningvrij in het beheerplan worden opgenomen (categorie 4b):

Activiteit	Significante effecten uit te sluiten?	Categorie
Faunabeheer en schadebestrijding	Ja, onder voorwaarden	4b

Waterbeheer
Binnen het Natura 2000-gebied Abtskolk & De Putten is Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) verantwoordelijk voor het waterbeheer (kwaliteit en kwantiteit). Meer informatie over de uitvoering en aanwijzingen van het waterbeheer is te vinden op https://www.hhnk.nl/legger-wateren en https://www.hhnk.nl/legger-waterkeringen.

Vigerend peilbeheer
Het waterbeheer wordt op basis van waterbeheerprogramma en vastgestelde vigerende peilbesluiten uitgevoerd. De huidige peilbesluiten zijn vastgesteld door College van Hoofdingelanden van HHNK en zijn onherroepelijk. Het peilbeheer is gericht op landbouw en natuurbeheer. Dat is noodzakelijk om de kwaliteit van grasland en de natuur te handhaven. Bij het vaststellen van de huidige peilbesluiten heeft daarom een afstemming met (onder andere) de natuurfunctie plaatsgevonden en heeft een toetsing aan de instandhoudingsdoelen plaatsgevonden en zijn significant negatieve effecten uitgesloten **(categorie 4a).**

Herziening peilbesluiten
Nieuwe/herzieningen van peilbesluiten dienen te worden voorbereid op basis van een integrale afweging, waarbij gebiedsfuncties en ecologische vereisten van de doelsoorten worden meegewogen. Een toetsing van deze activiteiten aan Natura 2000-doelen moet plaatsvinden teneinde significante effecten te voorkomen. Nieuwe/herzieningen van peilbesluiten dienen derhalve per peilbesluit beoordeeld/getoetst te worden en zijn vergunningplichtig **(categorie 3)**.

Schouw, onderhoud, kleinschalig schonen en baggeren van oppervlaktewateren
Om de bergings- en afvoercapaciteit binnen het watersysteem op orde te hebben en ook (recreatief) varen mogelijk te houden, wordt periodiek schouw en onderhoud gepleegd aan de hoofdwatergangen en recreatief water. Deze werkzaamheden bestaan uit het maaien van overvloedige plantengroei (soms meerdere malen per jaar) en het verrichten van kleinschalige onderhoudsbaggerwerkzaamheden, waarbij de bagger op de kant wordt gezet. De werkzaamheden worden uitgevoerd conform de Gedragscode soortenbescherming voor waterschappen – bestendig beheer en onderhoud (Unie van Waterschappen). De kavelsloten in het gebied worden jaarlijks door de grondgebruikers geschoond waarbij het plantenmateriaal op de kant wordt gezet.

De hierboven beschreven activiteiten kunnen tot een tijdelijke verstoring van de doelsoorten leiden, wanneer deze in de winterperiode (1 oktober – 1 april) plaatsvinden. Wanneer de locaties met hoge concentraties van de doelsoorten in de winterperiode worden ontzien, zijn significante effecten van verstoring op de doelsoorten uit te sluiten. Wanneer de beschreven activiteiten buiten de winterperiode (1 oktober – 1 april) plaatsvinden worden eveneens geen significante effecten verwacht.

De activiteiten in het kader van schouw, onderhoud, kleinschalig schonen en baggeren van oppervlaktewateren kunnen vergunningvrij in het beheerplan worden opgenomen onder de voorwaarde dat bij de uitvoering de locaties met hoge concentraties van de doelsoorten in de winterperiode (1 oktober – 1 april) worden ontzien. Aanvullend hierop dient uitvoering in de winterperiode plaats te vinden in afstemming met een ecologisch deskundige, zodat locaties met hoge concentraties en locaties daarbuiten duidelijk kunnen worden gedefinieerd **(categorie 4b).**

Kleinschalig onderhoud aan waterhuishoudkundige werken (waaronder de Hargermolen) en recreatieve objecten, en maaiwerkzaamheden aan dijken

De betreffende activiteiten bestaan uit het onderhoud (inclusief (deels)vervangen[5]) aan kunstwerken als stuwen, dammen, duikers, beschoeiingen en dergelijke. Ook de Hargermolen die zich in het gebied bevindt wordt hierin meegenomen. Onder regulier beheer vallen ook kleinschalige onderhoudswerkzaamheden zoals: herstel en functioneel houden van hekken, (wild)rasters, faunavoorzieningen en amfibieflappen en het plaatsen, repareren en/of functioneel houden van terrein-, weg- en waterwegmeubilair zoals b.v. peilbuizen en meetschalen. Onder onderhoudswerkzaamheden valt verder ook het onderhoud van recreatieve objecten zoals picknickbanken, informatieborden en dijktrappen. Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier beheert ook de waterkeringen in en rondom het gebied. Het beheer betreft onder andere jaarlijks tweemaal maaien. Daarnaast dienen deze waterkeringen elke twaalf jaar getoetst te worden aan de vigerende normen. Hiervoor worden grondboringen verricht, profielen ingemeten en aanwezige kunstwerken geïnventariseerd en onderzoek gedaan naar beschermde soorten en gebiedsdoelstellingen. Aan de hand van de resultaten wordt besloten of versterkingsmaatregelen noodzakelijk zijn. Het kan hierbij gaan om kleinschalige maatregelen als herstellen van oeverafkalving, verwijderen van dierlijke graverijen en het dichten van scheuren of lekkages dat erop is gericht de gewenste situatie te handhaven of herstellen.

De hierboven beschreven activiteiten kunnen tot een tijdelijke verstoring van de doelsoorten leiden. Wanneer de locaties met hoge concentraties van de doelsoorten in de winterperiode (1 oktober – 1 april) worden ontzien, zijn significante effecten van verstoring uit te sluiten.

De activiteiten in het kader van kleinschalig onderhoud waterhuishoudkundige werken kunnen vergunningvrij in het beheerplan worden opgenomen onder de voorwaarde dat bij de uitvoering de locaties met hoge concentraties van de doelsoorten in de winterperiode (1 oktober – 1 april) worden ontzien. Aanvullend hierop dient uitvoering in de winterperiode plaats te vinden in afstemming met een ecologische deskundige, zodat locaties met hoge concentraties en locaties daarbuiten duidelijk kunnen worden gedefinieerd **(categorie 4b).**

Snoeien, dunnen en verwijderen van opslag
In het kader van waterbeheer vindt binnen het gebied beheer plaats in de vorm van snoeien, dunnen en het verwijderen van opslag. Aangezien deze werkzaamheden in de winterperiode kunnen plaatsvinden, bestaat een kleine kans op tijdelijke verstoring van aanwezige ganzen, smienten en andere vogels.

Echter zijn deze elementen (bomen en riet) een zeer beperkt onderdeel van het hele gebied en dus ook het leefgebied van de doelsoorten. Beheer en onderhoud dat kan leiden tot tijdelijke verstoring, is zodanig beperkt in ruimte en tijd dat dit niet tot significante effecten zal leiden voor de Natura 2000-doelen. Bovenstaande activiteiten in het kader van Snoeien, dunnen en verwijderen van opslag kunnen derhalve vergunningvrij in het beheerplan worden opgenomen **(Categorie 4a)**.

Aanbrengen en herstellen van beschoeiing ten behoeve van oeverbehoud/herstel en voorkomen afkalving
Het aanbrengen van beschoeiing betreft het plaatsen of herstellen van oeverconstructies langs watergangen, zoals houten of kunststof schotten die de oever stabiliseren. Hierbij worden werkzaamheden uitgevoerd zoals het aanbrengen van palen, het plaatsen van schotten en het herstellen of vervangen van bestaande oeververdediging. Deze werkzaamheden zijn gericht op het tegengaan van afkalving en het behouden van de vorm en stabiliteit van de watergang.

[5] Betreft werkzaamheden in het kader van kleinschalig regulier onderhoud. Grootschalig onderhoud waaronder achterstallig onderhoud valt buiten deze categorie.

Binnen het Natura 2000-gebied Abtskolk & De Putten wordt dit uitgevoerd om de watergangen en oevers in een stabiele en ecologisch duurzame staat te houden. Hiermee wordt voorkomen dat afkalving optreedt en wordt bijgedragen aan het behoud van een functionerend watersysteem dat van belang is voor de aanwezige natuurwaarden en leefgebieden van de doelsoorten.

Buiten de gevoelige periode (1 april – 1 oktober) worden geen significante effecten op de instandhoudingsdoelstellingen verwacht. Indien werkzaamheden plaatsvinden binnen de gevoelige periode (1 oktober – 1 april), dienen deze te worden afgestemd met een ecologisch deskundige, zodat locaties met hoge concentraties en locaties daarbuiten duidelijk kunnen worden gedefinieerd. Hierdoor kunnen locaties met concentraties van doelsoorten worden ontzien en kunnen significante effecten op voorhand worden uitgesloten. De activiteiten in het kader van het aanbrengen en herstellen van beschoeiing ten behoeve van oeverbehoud/herstel en het voorkomen van afkalving kunnen derhalve vergunningvrij binnen het beheerplan worden opgenomen **(categorie 4b).**

Monitoring en ecologisch onderzoek ten behoeve van waterbeheer
Er worden verschillende vormen van monitoring en onderzoek uitgevoerd in het kader van het waterbeheer, waterveiligheid en de te bereiken waterkwaliteitsdoelen. Het hoogheemraadschap onderzoekt het gebied onder andere middels peilbuizen, waterkwaliteitsmetingen en inventarisatie van waterplanten, vissen, algen en macrofauna. Het betreft een voor de KRW verplichte maandelijkse, jaarlijkse, 3- of 6-jaarlijkse operationele en toestandsmonitoring. Deze KRW-bemonsteringen door het hoogheemraadschap worden uitgevoerd volgens landelijke voorschriften beschreven in Richtlijn KRW Monitoring Oppervlaktewater en Protocol Toetsen & Beoordelen (Ohm et al., 2014) en het Handboek Hydrobiologie (STOWA, 2010). Het hoogheemraadschap monitort elke maand op vaste locaties de waterkwaliteit. Eén keer in de drie jaar wordt de ontwikkeling van de oever- en ondergedoken watervegetaties (ook kranswiervegetaties, krabbenscheer en fonteinkruiden) gemonitord. Daarnaast worden onder meer waterstanden en de toestand van waterkeringen en oevers worden gemonitord, zodat eventuele risico's voor stabiliteit en veiligheid tijdig kunnen worden gesignaleerd.

De activiteiten in het kader van monitoring en onderzoek kunnen tot een tijdelijke verstoring van de doelsoorten leiden. Wanneer de locaties met hoge concentraties van de doelsoorten in de winterperiode (1 oktober – 1 april) worden ontzien, zijn significante effecten van verstoring uit te sluiten.

De activiteiten in het kader van monitoring en ecologisch onderzoek ten behoeve van waterbeheer kunnen vergunningvrij in het beheerplan worden opgenomen onder de voorwaarde dat bij de uitvoering de locaties met hoge concentraties van de doelsoorten in de winterperiode (1 oktober – 1 april) worden ontzien. Aanvullend hierop en om dit te borgen dienen de werkzaamheden in afstemming met de natuurbeheerder worden uitgevoerd **(categorie 4b).**

Exotenbestrijding en -beheersing
In het kader van waterbeheer kunnen in het gebied werkzaamheden plaatsvinden gericht op de bestrijding en beheersing van exoten (uitheemse soorten). Dit betreft soorten die van nature niet in het gebied voorkomen en die een negatieve invloed kunnen hebben op de aanwezige natuurwaarden en het behalen van de Natura 2000-doelstellingen.

De werkzaamheden kunnen bestaan uit het verwijderen van invasieve waterplanten, het wegvangen of beheersen van exoten zoals vis- of kreeftensoorten, en het toepassen van fysieke maatregelen zoals schermen of selectieve barrières. Daarnaast kan sprake zijn van periodieke monitoring van watergangen en oevers om verspreiding tijdig te signaleren en te beheersen. De werkzaamheden vinden plaats in sloten, vaarten en andere waterlichamen en op land in directe omgeving van deze waterlichamen binnen het gebied en kunnen afhankelijk van de soort en de watercondities gedurende het jaar worden uitgevoerd.

De activiteiten in het kader van exotenbestrijding en -beheersing ten behoeve van waterbeheer kunnen vergunningvrij in het beheerplan worden opgenomen onder de voorwaarde dat bij de uitvoering de kwetsbare locaties met hoge concentraties van de doelsoorten in de winterperiode (1 oktober – 1 april) worden ontzien. Aanvullend hierop en om dit te borgen dienen de werkzaamheden in afstemming met de natuurbeheerder (met betrekking tot de periode, het tijdstip en de wijze van bemachtiging) worden uitgevoerd **(categorie 4b).**

Overige activiteiten in het kader van waterbeheer
In het voorgaande beheerplan (Provincie Noord-Holland, 2015) zijn de volgende activiteiten getoetst als onderdeel van het huidig gebruik:

- Aanleg natuurvriendelijke oevers
- Aanleg riolering

Aanleg van natuurvriendelijke oevers betreft het herstellen of verbeteren van ecologische functionaliteit van de oevers. Dit kan tot een tijdelijke verstoring van de doelsoorten leiden. Wanneer de locaties met hoge concentraties van de doelsoorten in de winterperiode (1 oktober – 1 april) worden ontzien, zijn significante effecten van verstoring uit te sluiten.

Aanleg van natuurvriendelijke oevers kan vergunningvrij in het beheerplan worden opgenomen onder de voorwaarde dat bij de uitvoering de locaties met hoge concentraties van de doelsoorten in de winterperiode (1 oktober – 1 april) worden ontzien. Aanvullend hierop dient uitvoering in de winterperiode plaats te vinden in afstemming met een ecologische deskundige, zodat locaties met hoge concentraties en locaties daarbuiten duidelijk kunnen worden gedefinieerd **(categorie 4b).**

Aanleg riolering betreft echter geen regulier gebruik in het gebied, maar projecten waarvan omvang, locatie, uitvoering etc. per project wijzigen. De activiteit is daarom vergunningplichtig **(categorie 3)**.

Samenvattende tabel Waterbeheer

Activiteit	Significante effecten uit te sluiten?	Categorie
Vigerend peilbeheer	Ja	4a
Herziening peilbesluiten	Nee	3
Schouw, onderhoud, kleinschalig schonen en baggeren van oppervlaktewateren	Ja, onder voorwaarden	4b
Kleinschalig onderhoud aan waterhuishoudkundige werken (waaronder de Hargermolen) en recreatieve objecten, en maaiwerkzaamheden aan dijken	Ja, onder voorwaarden	4b
Snoeien, dunnen en verwijderen van opslag	Ja	4a
Aanbrengen en herstellen van beschoeiing ten behoeve van oeverbehoud/herstel en voorkomen afkalving	Ja, onder voorwaarden	4b
Monitoring en ecologisch onderzoek ten behoeve van waterbeheer	Ja, onder voorwaarden	4b
Exotenbestrijding en -beheersing	Ja, onder voorwaarden	4b
Overige activiteiten in het kader van waterbeheer: aanleg natuurvriendelijke oevers	Ja, onder voorwaarden	4b
Overige activiteiten in het kader van waterbeheer: aanleg riolering	Nee	3

Bestrijding muskusratten, beverratten en mollen
Langs de randen van de watergangen worden het gehele jaar rond muskus- en beverratten bestreden met behulp van klemmen, fuiken, vangkooien en eventueel honden en vuur-, gasdruk- en luchtdrukwapens. Daarnaast kunnen, waar noodzakelijk, mollen in de dijken worden bestreden met behulp van daarvoor toegestane vangmiddelen. In principe betreedt één persoon het gebied. In geval van een hoge populatie kunnen er tijdelijk meer (enkele) personen in het gebied zijn. Omdat het

plaatsen en leggen van de klemmen, vangkooien en andere vangmiddelen ook buiten de reguliere infrastructuur plaatsvindt, dient rekening gehouden te worden met leefgebieden/periodes van de doelsoorten om de effecten van aantasting en verstoring te voorkomen.

De activiteiten in het kader van bestrijding muskusratten, beverratten en mollen kunnen vergunningvrij in het beheerplan worden opgenomen onder de voorwaarde dat bij de uitvoering de kwetsbare locaties met hoge concentraties van de doelsoorten in de winterperiode (1 oktober – 1 april) worden ontzien. Aanvullend hierop en om dit te borgen dienen de werkzaamheden in afstemming met de natuurbeheerder (met betrekking tot de periode, het tijdstip en de wijze van bemachtiging) worden uitgevoerd **(categorie 4b).**

Samenvattende tabel Bestrijding muskusratten en beverratten

Activiteit	Significante effecten uit te sluiten?	Categorie
Bestrijding muskusratten, beverratten en mollen	Ja, onder voorwaarden	4b

Landbouwkundig gebruik
Binnen het gebied vindt landbouwkundig gebruik plaats in de vorm van veehouderij, maaien, beweiding, gewasbewerking en diverse overige perceelgebonden agrarische activiteiten. Deze activiteiten maken onderdeel uit van het reguliere agrarische gebruik van het gebied.

Veehouderij, beweiding, maaien en bemesting
Binnen het gebied worden runderen, paarden en schapen gehouden en geweid. De veehouderij vindt plaats in de vorm van huisvesting en verzorging in stallen en door beweiding van graslanden in zowel de zomer- als winterperiode. De aanwezigheid van veehouderij en beweiding draagt bij aan het in stand houden van het grasland. In de laatste jaren is er een afname van runderen en toename van paarden in het gebied waargenomen.

Op de agrarische graslanden vindt ook regulier maaibeheer en bemesting plaats. Maaien bestaat uit het oogsten van gras voor de veehouderij en het maaien van taluds en overhoeken. Dit vindt plaats in de zomerperiode. Ook bemesting maakt onderdeel uit van het reguliere agrarische gebruik. Binnen de context van het huidige gebruik leidt dit tot een beheerregime waarin de kwaliteit en kwantiteit van het gewas geschikt blijven voor benutting door doelsoorten.

De activiteiten in het kader van veehouderij, beweiding, maaien en bemesting kunnen tot een tijdelijke verstoring van de doelsoorten leiden. Wanneer de locaties met hoge concentraties van de doelsoorten in de winterperiode (1 oktober – 1 april) worden ontzien, zijn significante effecten van verstoring uit te sluiten. Bovenstaand gebruik draagt bij aan het in stand houden van het graslandareaal. De activiteiten in het kader van veehouderij, beweiding, maaien en bemesting kunnen derhalve vergunningvrij in het beheerplan worden opgenomen, onder bovenstaande voorwaarden **(Categorie 4b)**.

Gewasbewerking
Binnen het gebied vindt op enkele percelen gewasbewerking en, waar nodig, gewasverzorging plaats. Het betreft onder meer werkzaamheden aan akkers tijdens de groeiperiode, het oogsten van akkerbouwgewassen en plaatselijk ploegen of het bewerken van percelen in het kader van regulier agrarisch gebruik. Bovenstaande werkzaamheden vinden in hoofdzaak plaats buiten de voor vogels meest gevoelige gebruiksperioden en leiden, in de huidige omvang, niet tot significante effecten voor de Natura 2000-doelen.

Ook beregening van gewassen vindt plaats op een deel van de percelen. Deze activiteit is beperkt van omvang, vindt plaats in de zomerperiode en leidt niet tot significante effecten voor de Natura 2000-doelen.

De activiteiten in het kader van gewasbewerking kunnen derhalve vergunningvrij in het beheerplan worden opgenomen **(Categorie 4a)**.

Bestaande drainage en onderhoud aan drainage
Binnen het gebied vindt op agrarische percelen regulier drainage en onderhoud aan drainage plaats. Bestaande drainage wordt waar nodig vervangen en onderhouden. Dit gebruik vindt plaats als onderdeel van de reguliere agrarische bedrijfsvoering.

De activiteiten in het kader van drainage en onderhoud drainage kunnen in de winterperiode (1 oktober – 1 april) tot een tijdelijke verstoring van de doelsoorten leiden. Wanneer de locaties met hoge concentraties van de doelsoorten in de winterperiode worden ontzien, zijn significante effecten van verstoring uit te sluiten.

De bovenstaande activiteiten in het kader van drainage en onderhoud drainage kunnen derhalve vergunningvrij in het beheerplan worden opgenomen onder de voorwaarde dat bij de uitvoering de locaties met hoge concentraties van de doelsoorten in de winterperiode (1 oktober – 1 april) worden ontzien **(Categorie 4b)**.

Overige reguliere agrarische werkzaamheden
Op agrarische percelen binnen het gebied vinden diverse perceelgebonden werkzaamheden plaats, zoals het plaatsen en onderhouden van afrasteringen, het aanbrengen van bollennetten in percelen met wisselteelt en het gebruik van wintertenten.

Het plaatsen en onderhouden van afrasteringen maakt onderdeel uit van het reguliere agrarische gebruik en vindt jaarrond plaats. Deze activiteit is van beperkte ruimtelijke omvang en leidt in de huidige situatie niet tot significante effecten voor de Natura 2000-doelen.Ook bollennetten en wintertenten, die op beperkte schaal worden toegepast in de noordelijke polders leiden in de huidige omvang niet tot significante effecten voor de Natura 2000-doelen.

De bovenstaande activiteiten in het kader van landbouwkundig gebruik kunnen derhalve vergunningvrij in het beheerplan worden opgenomen onder de voorwaarde dat bij de uitvoering de locaties met hoge concentraties van de doelsoorten in de winterperiode (1 oktober – 1 april) worden ontzien **(Categorie 4b)**.

Omzetting of scheuren van grasland
Omzetting of scheuren van grasland in het kader van landbouwkundig gebruik kan leiden tot verkleining van het areaal grasland en daarmee tot een afname van geschikt leefgebied voor de aangewezen doelsoorten. Omdat het gebied in belangrijke mate functioneert als foerageergebied voor soorten die afhankelijk zijn van open grasland, kan omzetting of scheuren van grasland leiden tot een significant negatief effect op de Natura 2000-doelen.

Om die reden kan deze activiteit niet zonder meer als regulier medegebruik worden beschouwd en is hiervoor een afzonderlijke beoordeling noodzakelijk en blijft vergunningplichtig **(categorie 3).**

Gebruik gewasbescherming
Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in het kader van landbouwkundig gebruik betreft het toepassen van middelen ter bestrijding van ongewenste planten. Binnen en rondom het Natura 2000-gebied Abtskolk & De Putten kan momenteel niet worden uitgesloten dat het gebruik van dergelijke middelen effect kan hebben op de kwaliteit van het leefgebied, bijvoorbeeld via veranderingen in voedselbeschikbaarheid, bodem- en waterkwaliteit en verstoring van de vegetatiestructuur. Er is geen sprake van een vergunningplicht als dit gebruik al legaal aanwezig was op de referentiedatum en het gebruik van de grond sinds die datum niet wezenlijk is gewijzigd. Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen is geen onderdeel van de toetsing huidig gebruik en niet middels het Natura-2000-beheerplan vrijgesteld.

Het toedienen van deze middelen wordt conform de hiervoor geldende wettelijke regels uitgevoerd. Deze regels zijn er onder andere op gericht de verspreiding van deze stoffen naar de lucht, bodem en het grond- en oppervlaktewater zoveel mogelijk te beperken. De toepassing van gewasbeschermingsmiddelen vond al ruim voor de referentiedatum plaats. Sinds de invoering van het Lozingenbesluit Open Teelt en Veehouderij in 2000 zijn de regels ten aanzien van het gebruik

van deze middelen strenger geworden en erop gericht de verspreiding van gewasbeschermingsmiddelen naar de omgeving te beperken, waardoor het niet te verwachten is dat de eventuele verspreiding in dit gebied is toegenomen sinds de referentiedatum. Als gevolg van de aankoop van gronden voor het Natuurnetwerk Nederland (NNN) zal overigens het areaal aan landbouwgrond de komende jaren verder afnemen en hiermee neemt naar verwachting ook het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen rondom het Natura 2000-gebied verder af.

De ontwikkelingen in de jurisprudentie hebben mogelijk gevolgen voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in en om Natura-2000 gebieden. Er is nu nog onduidelijkheid over de gevolgen voor het 'huidig gebruik' van gewasbeschermingsmiddelen. Het is niet uit te sluiten dat een onderzoeks- of vergunningplicht in de toekomst van toepassing kan zijn.

Het beëindigen van graslandvegetatie, bijvoorbeeld voorafgaand aan herinzaai of bij agrarisch beheer, is ten alle tijden niet toegestaan.

Overige activiteiten in het kader van landbouwkundig gebruik
In het voorgaande beheerplan (Provincie Noord-Holland, 2015) is de activiteit 'Aanleg nieuwe drainagevoorzieningen' getoetst als onderdeel van het huidig gebruik:

Deze activiteit betreft projecten waarvan omvang, locatie, uitvoering etc. per project wijzigen. Wanneer nieuwe drainage wordt aangelegd op plaatsen waar dit hydrologisch of verstorend effect kan hebben op beschermde natuurwaarden, kan dit leiden tot significante negatieve effecten. Om die reden kan deze activiteit niet zonder meer als regulier medegebruik worden beschouwd en is hiervoor een afzonderlijke beoordeling noodzakelijk en blijft vergunningplichtig **(categorie 3).**

Samenvattende tabel Landbouwkundig gebruik

Activiteit	Significante effecten uit te sluiten?	Categorie
Veehouderij, beweiding, maaien en bemesting	Ja, met voorwaarden	4b
Gewasbewerking	Ja	4a
Bestaande drainage en onderhoud aan drainage	Ja, met voorwaarden	4b
Overige reguliere agrarische werkzaamheden	Ja	4b
Omzetting of scheuren van grasland	Nee	3
Overige activiteiten in het kader van landbouwkundig gebruik	Nee	3

Recreatie (land- en waterrecreatie)
In en rondom het gebied vindt uiteenlopend recreatief gebruik plaats, vooral op bestaande paden, wegen, vaarten en in de kustzone. Het gaat onder meer om wandelen, fietsen, paardrijden, natuurexcursies, vogels kijken, waterrecreatie en kleinschalige dagrecreatie. Daarnaast spelen ook vormen van gemotoriseerde en luchtgebonden recreatie, evenementen en het gebruik van recreatieve voorzieningen in de omgeving een rol. De meeste activiteiten concentreren zich buiten het winterhalfjaar en maken deel uit van het reguliere gebruik van het landschap.

Wandelen, fietsen en rijsport
In het gebied bevinden zich enkele wandelpaden. Deze worden voornamelijk in het zomerhalfjaar benut, maar zijn in de wintermaanden wel toegankelijk. Omdat het gebruik plaatsvindt op bestaande paden en wegen, is de verstoringsinvloed beperkt en opgenomen in de verstoringscontour. Dit gebruik vormt geen bedreiging voor de Natura 2000-doelen.Ook wandelen met aangelijnde honden en recreatief rijsport (paardrijden en mennen) vindt plaats op bestaande wegen en paden. Ook fietsen, skaten en skeeleren vinden plaats op wegen en aangewezen paden en vooral in de zomerperiode. De omvang van dit gebruik in de winter is beperkt. Bovenstaand gebruik is ook opgenomen in de verstoringscontour en leidt in de huidige situatie niet tot significante effecten voor de Natura 2000-doelen.

Deze activiteiten kunnen derhalve in het beheerplan vergunningvrij worden opgenomen **(categorie 4a).** Het plaatsvinden van bovenstaande activiteiten buiten de daarvoor aangewezen wegen en paden is niet toegestaan.

Luchtgebonden recreatief gebruik
Het gebruik van modelvliegtuigen en vliegers vindt sporadisch plaats in en rondom het gebied. De geanalyseerde activiteit reikt tot circa 500 meter buiten de begrenzing. Ook vliegeren vindt met regelmaat plaats in en rondom het gebied en hierbij is ook uitgegaan van gebruik in en tot circa 500 meter buiten de begrenzing.

Buiten de winterperiode van 1 oktober tot 1 april leiden bovenstaande activiteiten niet tot significante effecten op de Natura 2000-doelen. Indien deze activiteiten plaatsvinden in de winterperiode in het gebied of binnen een radius van 500 meter van de begrenzing van het gebied, kan een sterk verstorende werking optreden voor de aangewezen doelsoorten.

Wanneer de activiteiten modelvliegen en vliegeren niet in de winterperiode (1 oktober – 1 april) of in de winterperiode buiten de radius van 500 meter van de begrenzing plaats vinden, leiden deze vormen van luchtgebonden recreatief gebruik niet tot significante effecten op de Natura 2000-doelen en kunnen zij binnen het beheerplan vergunningvrij worden opgenomen **(categorie 4b).**

Ook recreatief gebruik van drones kan hieronder worden geschaard, gelet op de vergelijkbare verstoringswerking. Echter geldt hierop de uitzondering dat recreatief dronegebruik binnen de grenzen van het Natura-2000 gebied ten alle tijden niet is toegestaan.

Dagrecreatie en excursies
Dagrecreatie activiteiten zoals picknicken vindt slechts in beperkte mate plaats, met name bij fietsroutes en recreatieve bedrijven. Binnen de begrenzing van het gebied komt dit gebruik nauwelijks voor en ook in de wintermaanden is de omvang gering. Omdat dit gebruik plaatsvindt binnen bestaande paden en structuren, is de verstoringscontour reeds meegewogen. Kampvuren vinden sporadisch plaats in de omgeving van het gebied en voornamelijk in de zomerperiode. Gezien de geringe omvang leidt dit niet tot significante effecten voor de Natura 2000-doelen. Strandrecreatie en zonnen vinden uitsluitend plaats buiten de begrenzing van het gebied, met name bij Camperduin, en in de zomerperiode. Bovenstaande activiteiten leiden derhalve niet tot significante effecten voor de Natura 2000-doelen. Deze activiteiten kunnen in het beheerplan vergunningvrij worden opgenomen **(categorie 4a).**

(Natuur)excursies/tochten en vogels kijken vinden plaats in en rondom het gebied op de aangewezen wegen en paden en valt veelal onder kleinschaligere activiteiten. Indien grootschaligere excursies/tochten worden uitgevoerd, dient dit onder deskundige leiding van, of in afstemming met, terrein beherende organisaties. Wanneer bovenstaande voorwaarden worden nageleefd, leidt dit niet tot significante effecten voor de Natura 2000-doelen. Deze activiteiten kunnen derhalve vergunningvrij in het beheerplan worden opgenomen, onder boven beschreven voorwaarden **(Categorie 4b)**.

Evenementen
(Muziek en/of sport)evenementen kunnen leiden tot verstoring van doelsoorten. Bij de inventarisatie van evenementen die in de omgeving van Abtskolk & De Putten plaatsvinden is geconstateerd dat de opzet (frequentie, bezoekersaantallen, routes en bijkomende activiteiten) per evenement kan wijzigen. Zodoende vallen alle evenementen per definitie buiten huidig gebruik. De evenementen dienen daarom afzonderlijk beoordeeld te worden en zijn vergunningplichtig **(categorie 3).**

Waterrecreatie en kustsporten
In en rondom het gebied vindt op beperkte schaal waterrecreatie plaats, met name op de Hargervaart en de Hondsbossche Vaart. Het gaat hierbij om varen met zeilboten, varen met elektrische boten of motorboten, kanoën, roeien, zwemmen en het gebruik van aanlegplaatsen. Deze activiteiten vinden vrijwel uitsluitend plaats in de zomerperiode, binnen bestaande verstoringscontouren en leiden daarom niet tot significante effecten voor de Natura 2000-doelen.

Schaatsen vindt alleen plaats in zeer strenge winters. Schaatsen heeft geen significant effect op de doelen, door de sporadische en verspreide aard van de activiteit. Op de momenten dat de activiteit plaatsvindt, zijn watervogels op locaties met open water, andere vogels zijn niet/beperkt aanwezig in het gebied. Georganiseerde schaatstochten vallen onder evenementen.

Windsurfen en kitesurfen vinden zowel in de zomer als in de winter plaats op de Noordzee, buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied. Tussen de locaties waar deze activiteiten plaatsvinden en het Natura 2000-gebied vormen de duinen een visuele barrière. Hierdoor wordt uitgesloten dat de aanwezigheid en beweging van windsurfers en kitesurfers op zee of boven het strand leiden tot verstoring van de Natura 2000-doelen binnen het gebied. Daarnaast worden windsurfen en kitesurfen door de terreinbeherende organisaties binnen het Natura 2000-gebied niet toegestaan. Zolang deze activiteiten buiten de begrenzing van het gebied plaatsvinden, worden significante negatieve effecten op de Natura 2000-doelen niet uitgesloten.

Vissen mag alleen plaatsvinden op de daarvoor aangewezen wateren en met een geldige VISpas. In Abtskolk & De Putten betreft dit met name de Hargervaart & Hondsbossche Vaart. Daarbij is rekening gehouden met de ligging van leefgebieden van (verstoringsgevoelige) soorten. Hierbij moet verstoring van rustende en foeragerende vogels worden voorkomen. Deze activiteit is alleen in de zomerperiode van enige betekenis en vindt veelal overdag plaats. Gezien deze activiteiten niet in de winterperiode plaatsvinden, heeft dit geen significante gevolgen voor de Natura-2000 doelen, mits aan bovenstaande voorwaarden wordt voldaan.

De activiteiten in het kader van waterrecreatie en kustsporten kunnen derhalve vergunningvrij in het beheerplan worden opgenomen, onder boven beschreven voorwaarden **(Categorie 4b)**.

Recreatieve voorzieningen in de omgeving
In de directe omgeving van het gebied bevinden zich verschillende recreatieve voorzieningen, waaronder recreatiewoningen, kampeerterreinen, maneges, groepsaccommodaties, hotels en bed-and-breakfasts, horecavoorzieningen, een jachthaven in de Hargervaart en een bezoekerscentrum in Petten. Deze voorzieningen liggen buiten het gebied en ondersteunen het recreatief gebruik van de omgeving. Het gebruik ervan vindt hoofdzakelijk plaats buiten het winterseizoen. Een deel van deze voorzieningen, zoals campings en de jachthaven, is bovendien in de winterperiode beperkt in gebruik of gesloten.

Activiteiten in het kader van het gebruik van recreatievoorzieningen hebben een relatief kleine externe verstoringszone. Het gebruik van bestaande recreatievoorzieningen kan zonder nadere voorwaarden vergunningvrij in het beheerplan worden opgenomen **(categorie 4a).**

Nieuwe recreatievoorzieningen of een gewijzigd gebruik van verblijfsaccommodaties en recreatievoorzieningen zijn vergunningplichtig. In de beoordeling moeten ook de effecten van een toename van bezoekersaantallen en verstoring van (nachtelijke) rust worden meegenomen **(categorie 3).**

Overige activiteiten in het kader van recreatie
In het voorgaande beheerplan (Provincie Noord-Holland, 2015) zijn de volgende activiteiten getoetst als onderdeel van het huidig gebruik:
- Commerciële rondritten met paarden en/of kamelen
- Commerciële motor- en autotoerritten

Bovenstaande activiteiten betreffen echter geen regulier gebruik in het gebied, maar activiteiten waarvan omvang, locatie, uitvoering etc. per activiteit kan wijzigen. Zodoende vallen deze activiteiten per definitie buiten huidig gebruik. De activiteiten dienen daarom afzonderlijk beoordeeld te worden en zijn vergunningplichtig **(categorie 3).**

Samenvattende tabel Recreatie

Activiteit	Significante effecten uit te sluiten?	Categorie
Wandelen, fietsen en rijsport	Ja	4a
Luchtgebonden recreatief gebruik	Ja, onder voorwaarden en met uitzondering van recreatief dronegebruik	4b
Dagrecreatie	Ja	4a
Excursies/tochten	Ja, onder voorwaarden	4b
Evenementen	Nee	3
Waterrecreatie en kustsporten	Ja, onder voorwaarde	4b
Recreatieve voorzieningen in de omgeving	Ja, met uitzondering van nieuwe voorzieningen of gewijzigd gebruik	4a (3 voor nieuwe voorzieningen of gewijzigd gebruik)
Overige activiteiten in het kader van recreatie	Nee	3

Verkeer
Binnen en in de omgeving van het gebied vindt verkeer plaats in de vorm van wegverkeer, regulier onderhoud aan infrastructuur, parkeren en luchtverkeer.

Wegverkeer en infrastructuurbeheer
Wegverkeer buiten de Natura 2000-begrenzing vindt plaats op wegen in de directe omgeving van het gebied. Wegverkeer binnen de Natura 2000-begrenzing vindt plaats op een aantal wegen binnen het gebied. Een deel van deze wegen is doodlopend en een deel wordt gebruikt voor landbouwkundig gebruik. Binnen de Natura 2000-begrenzing bevinden zich ook enkele parkeerplaatsen ten behoeve van recreatief gebruik. Deze parkeerplaatsen bevinden zich echter aan de buitenranden van het gebied en daarmee buiten potentiële locaties met hoge concentraties wintergasten. Auto's worden ook wel eens willekeurig geparkeerd langs wegen, maar dit is in principe niet toegestaan. In het gebied vindt regulier (kleinschalig) onderhoud aan wegen en paden plaats . Een deel van deze werkzaamheden vindt plaats in de periode van 1 oktober tot 1 april.

Het gebruik en onderhoud van deze infrastructuur leidt in enkele gevallen tot mogelijke effecten van verstoring door geluid, licht en beweging.. Het gebruik hiervan dateert echter al van voor de referentiedatum en de reikwijdte van effecten hiervan is sindsdien niet toegenomen. De actuele en potentiële leefgebieden van verstoringsgevoelige soorten liggen derhalve buiten het effectbereik van deze infrastructuur. In dit kader zijn significante effecten uit te sluiten. Het gebruik en regulier beheer en onderhoud van boven beschreven infrastructuur kan gezien het bovenstaande zonder nadere voorwaarden in het beheerplan worden opgenomen en is vergunningvrij **(categorie 4a).**

De aanleg van nieuwe wegen of vergroten van de capaciteit van bestaande wegen dient per project beoordeeld worden en is vergunningplichtig **(categorie 3).** Eenmalig/incidenteel onderhoud zoals een grote renovatie is eveneens vergunningplichtig **(categorie 3).**

Bermbeheer langs wegen en paden bestaat uit maaien en klepelen in de zomerperiode. Dit beheer vindt plaats buiten de periode dat ganzen en smienten in het gebied aanwezig zijn. Daarom leidt het gebruik niet tot significante effecten voor de Natura 2000-doelen en kan in het beheerplan vergunningvrij worden opgenomen **(categorie 4a).**

Luchtverkeer

Kleine luchtvaart (inclusief defensievluchten, kustwacht, inspectievluchten, Rijkswaterstaat, marine luchtvaart en commerciële vluchtuitvoeringen d.m.v. helikopters)
Uit Krijgsveld et al., 2022 blijkt dat vanaf een hoogte van één kilometer of meer (ca. 3000 ft) van passerende vliegtuigen verstoring van de op grond foeragerende of rustende vogels uitgesloten is, mits de vliegtuigen buiten twee kilometer afstand (horizontaal) van de foeragerende of rustende vogels overvliegen. Onder één kilometer (ca. 3000 ft) en binnen twee kilometer afstand kunnen, afhankelijk van omstandigheden, wel verstorende effecten optreden. Kleine luchtvaart kan derhalve vergunningvrij in het beheerplan worden opgenomen, onder voorwaarden dat in de periode 1 oktober – 1 april minimale vlieghoogte van één kilometer (ca. 3000 ft) boven het Natura 2000-gebied en een zone van twee kilometer rond het gebied gehanteerd wordt **(categorie 4b).**

Grote luchtvaart
De aanvliegroute van vliegtuigen naar Schiphol gaat over het Natura 2000-gebied. Hierdoor kunnen er mogelijk effecten van verstoring door geluid en bewegingen optreden. Voor de meeste aangewezen soorten in Abtskolk & De Putten geldt dat de landbouwgebieden in de omgeving van Schiphol geschikt foerageergebied zijn. Het betreft hier ganzen, eenden (onder andere smient) en weidevogels. De verstoring leidt in deze gebieden, waar een hoge intensiteit is van luchtvaart, niet tot significante effecten op de vogelsoorten. Gezien de hoogte en de regelmaat waarmee de vliegtuigen overvliegen, kan er gewenning bij de vogels optreden. De bestaande aanvliegroutes van Schiphol zorgen voor mogelijk verstorende effecten, maar dat is met zekerheid niet significant negatief.

Grote luchtvaart kan gezien het bovenstaande zonder nadere voorwaarden in het beheerplan worden opgenomen en is vergunningvrij **(categorie 4a).**

Samenvattende tabel Luchtvaart

Activiteit	Significante effecten uit te sluiten?	Categorie
Wegverkeer en infrastructuurbeheer	Ja, met uitzondering van aanlag van nieuwe wegen en reconstructie / renovatie van wegen	4a, 3 bij aanlag van nieuwe wegen en reconstructie / renovatie van wegen
Kleine luchtvaart (inclusief defensievluchten, kustwacht, inspectievluchten, Rijkswaterstaat, marine luchtvaart en commerciële vluchtuitvoeringen d.m.v. helikopters)	Ja, onder voorwaarden	4b
Grote luchtvaart	Ja	4a

Gaswinning en gebruik bedrijventerrein

Gaswinning
Aan de Kleiweg, aan de zuidgrens van het Natura 2000-gebied, staat een gaswinstation. Onderhoud aan gaswinningstations in de winterperiode (tussen 1 oktober en 1 april) kan verstorend werken en significante negatieve effecten zijn niet op voorhand uit te sluiten. Deze activiteit kan vergunningvrij in het beheerplan worden opgenomen onder de voorwaarde dat bij de uitvoering de locaties met hoge concentraties van de doelsoorten in de winterperiode (1 oktober – 1 april) worden ontzien **(categorie 4b).**

Gebruik bedrijventerrein
Het opslagterrein van het Hoogheemraadschap bevindt zich in de nabijheid van het Natura 2000-gebied, maar de activiteiten op dergelijke opslagterreinen hebben een relatief kleine externe verstoringszone. Gezien de beperkte intensiteit en ligging van de activiteiten buiten het Natura 2000-gebied leidt het gebruik niet tot significante effecten voor de instandhoudingsdoelen en kan vergunningvrij in het beheerplan worden opgenomen **(categorie 4a).**

Overige activiteiten in het kader van Gaswinning en gebruik bedrijventerrein
In het voorgaande beheerplan (Provincie Noord-Holland, 2015) werd verwezen naar de kernreactor in Petten. De activiteiten van deze reactor zijn ingeregeld in een andere vergunning en niet in het Natura 2000-beheerplan.

Samenvattende tabel Gaswinning, industrie en gebruik bedrijventerrein

Activiteit	Significante effecten uit te sluiten?	Categorie
Gaswinning	Ja, onder voorwaarden	4b
Gebruik bedrijventerrein	Ja	4a

Wonen
Binnen en in directe omgeving van het Natura 2000-gebied bevinden zich enkele woonhuizen, onder meer bij agrarische bedrijven. De woningen en erven binnen Natura 2000 – gebied zijn geëxclaveerd en vallen ook buiten de begrenzing van het gebied, mits het in het omgevingsplan ook daadwerkelijk als bebouwing, tuin of erf is opgenomen. Daardoor vallen ze de facto buiten de begrenzing.

Effecten zijn alleen mogelijk in het kader van de externe werking door activiteiten die in een tuin of op een erf plaatsvinden. Effecten van kleinschalig, regulier beheer zoals regulier onderhoud aan huis en tuin, onderhoud aan erfbeplanting, spelen en muziek zijn uit te sluiten: woningen/boerderijen die al legaal in gebruik waren op de referentiedatum, waarvan het gebruik, inclusief terugkerend/ regulier onderhoud, sinds die datum niet wezenlijk is gewijzigd zijn vergunningvrij, omdat verstoringscontouren rondom de woonhuizen sinds referentiedatum niet zijn gewijzigd **(categorie 4a).**

Groot onderhoud aan woningen en realisatie van bebouwing vallen buiten categorie regulier onderhoud. Onder groot onderhoud wordt verstaan: grootschalige aanpassingen en grootschalig, achterstallig onderhoud aan woningen en bijgebouwen. Wanneer deze werkzaamheden in de winterperiode plaatsvinden, kunnen ze verstorend werken. De realisatie van bebouwing en bewoning na de referentiedatum evenals grootschalig/achterstallig onderhoud (renovatie) is vergunningplichtig **(categorie 3).**

Samenvattende tabel Wonen

Activiteit	Significante effecten uit te sluiten?	Categorie
Wonen en regulier onderhoud van woningen	Ja	4a
Groot onderhoud aan woningen en realisatie van bebouwing	Nee	3

Overig
Onderhoud aan leidingen en riooloverstorten
In en nabij het gebied liggen diverse ondergrondse leidingen van nutsbedrijven. Deze leidingen worden af en toe onderhouden. De leidingen zelf hebben in het algemeen geen invloed op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied, maar de werkzaamheden eraan kunnen dat in bepaalde perioden wel hebben. Wanneer deze werkzaamheden plaatsvinden buiten de winterperiode van 1 april tot 1 oktober, worden geen significante effecten voor de Natura 2000-doelen verwacht. Derhalve kunnen bovenstaande werkzaamheden in het kader van onderhoud aan leidingen en rioolverstorten vergunningvrij in het beheerplan worden opgenomen, onder voorwaarde dat de werkzaamheden buiten de winterperiode plaatsvinden **(Categorie 4a)**.

In het gebied bevinden zich daarnaast enkele riooloverstorten. Deze hebben een ongunstige invloed op de waterkwaliteit in de omgeving, maar er wordt geen significant effect verwacht op de kwaliteit van het leefgebied van ganzen en smienten. Riooloverstorten kunnen daarom vergunningvrij in het beheerplan worden opgenomen **(categorie 4a).**

Botulismebestrijding
In het gebied wordt af en toe botulisme geconstateerd. Indien nodig worden dode dieren uit het gebied verwijderd. Botulisme treedt met name in de zomer op. Aangezien de bestrijding plaatsvindt in de periode van 1 april tot 1 oktober, worden geen significante effecten op de Natura 2000-doelen verwacht.

Werkzaamheden in het kader van botulismebestrijding is daarom niet vergunningsplichtig en kan vergunningvrij in het beheerplan worden opgenomen **(categorie 4a).**

Beroepsvisserij
Beroepsvisserij vindt plaats in de vorm van fuikvisserij in de Hargervaart en de Hondsbossche Vaart. Deze activiteit vindt hoofdzakelijk buiten het winterseizoen plaats (wetterlijk verbod op fuiken en i.v.m. rust voor overwinterende vogels) en vormt geen bedreiging voor derhalve Natura 2000-doelen.Gezien deze activiteiten niet in de winterperiode plaatsvinden, heeft dit geen significante gevolgen voor de Natura-2000 doelen en kunnen derhalve vergunningvrij in het beheerplan worden opgenomen **(Categorie 4a)**.

Professioneel dronegebruik
Drones en andere Remotely Piloted Aircrafts (RPAS) van alle gewichtsklassen kunnen verstoring van natuurdoelen veroorzaken wanneer deze zonder kennis van aanwezige natuurdoelen worden ingezet. In de Omgevingswet is de (soortspecifieke) zorgplicht van toepassing. Onderdeel van die actieve zorgplicht is dat de professionele dronegebruiker zich op de hoogte stelt van de lokale situatie met betrekking tot de natuur en de wijze waarop verstoringsrisico's kunnen worden voorkomen. Onder deze voorwaarde kan professioneel gebruik ten behoeve van noodzakelijk toezicht, monitoring, beheer, inrichting en onderzoek van het gebied van overheidswege, in opdracht van de overheid of van terreineigenaren, beheerders en toezichthouders vergunningvrij plaatsvinden **(categorie 4b).**

Hieronder valt ook het gebruik van onbemande HEMS (Helicopter Emergency Medical Service)-, SAR (Search And Rescue) door politie en brandweer of kustwachtvluchten die daarom op eenzelfde manier vrijgesteld worden van de vergunningplicht. In algemene zin geldt in daadwerkelijke calamiteitssituaties het adagium 'nood breekt wet'. Toegang beperkende besluiten geldend voor het gebied kunnen nadere beperkingen opleggen aan drone-gebruik.

Samenvattende tabel Overig

Activiteit	Significante effecten uit te sluiten?	Categorie
Onderhoud aan leidingen en riooloverstorten	Ja, onder voorwaarden	4b
Botulismebestrijding	Ja	4a
Beroepsvisserij	Ja	4a
Professioneel dronegebruik	Ja, onder voorwaarden	4b

Together with our clients and the collective knowledge of our 22,000 architects, engineers and other specialists, we co-create solutions that address urbanisation, capture the power of digitalisation, and make our societies more sustainable.

Sweco – Transforming society together

SWECO